جو سُنت وينو نہ هوء جي سو ڏور ڪهي ۔ ڪ بي نماز ذبح ڪري ڪ مردي نہ جنهن کي

ڪ مرض آهيس ڪوڙهه جو ڪ انڊو سو آهي ۔ تہ پڻ ذبح ان جو درست چون ٿئي

پر آهي ڪراهت ان ۾ انڊو جي ڪهي ۔ گونگو ذبح جي ڪري تہ پڻ درست چون

چوڻ بسمله جو تنهن کي معاف ٿا لکن ۔ سائين سهکايون ڪيون ڪارڻ عاجزن

چهون شرط ذبح جو ساري سکجي سو ۔ جيئن کهڻ ۾ شريک نہ ٿئي ذابح سين ڪو ٻيو اهڙو

ذبح جنهن جو شريعت ۾ جائز ڪين هوءِ ۔ جيئن مسلمان هيڪڙي کو وهڻ ٿي ڪنو

هٿ تنهن جي هٿ ٿي مجوسي رکيو ۔ پر ڪاتي تنهن جي هٿ ۾ جو مسلمان هو

نہ پڻ سو حرام ٿيو ساري سڀ سڌهو ۔ پڻ بن مسلمانن ڏور هيڪڙو جي ذبح ڪيو

تہ لازم آهي مٿي سڀ ڪنهن لفظ بسمله جو ۔ پر جي منجهان ڇڏئو هيڪڙي ڇاڏي لفظ سو

ڪ ياڏيئين چوڻ هيڪڙي جو جُڪس ڪفيت ڪنو ۔ تہ پڻ ڪِيڻ تنهن جو چيائون بچڙو

توڙي مڙس هيڪڙي اضحي جي ڪئي ۔ ڏنائين ڪاسائي کي سا کهڻ لاءِ وري

ڪاتي جا کهڻ جي سا هٿ ڪاسائي هئي ۔ پر پڻ مٿي هٿ ڪاسائي جي هٿ پنهن جو رکيائين

لفظ سونهاري بسمله جو ڇڏي ڏنائين ۔ چوڻ ڪري ڪاسائي جي بس تي ياڏيائين

تہ پڻ حرام ٿئي اضحي جا کيائين ۔ "قاضي خان" ڪتاب ۾ ايهين لڌائين

مگر جي ذبح ڪيو حيوان کي مڙس هيڪڙي ۔ مٿو ڪ ڇنگهون حيوان جون جهلايس مڙس ٻي

لفظ نہ چيائين بسمله جو جهليندي تنهن کي ۔ پر هٿ نہ رکيائين ڪاتي تي ذابح سان وري

تہ ڪيڻ حلال تنهن ڏور جو حرام ڪين ٿئي ۔ "غاية البيان" ۾ اي مسئلو آڻي

www.maktabah.org

پٽ جي مسلمان پاڙيسري جي رگ ڪٽي وڌي
ايجي مجوسي ٿه اتاڪاتي کي واهي

تڏهه سو حرام ٿيندو ان پوءِ ذبح ڪري
روح ٿهنجو چڪي رهيو پهرين مرتبي

ڀ جي پهراڙ حيوان کي ڪو مجوسي ڪهي
واهي مسلم ٿه اتا موتي کاتي کي

تڏهن کڻڻ ٿه حيوان جو حرام آهي
ڀ پٽ جيڪڏهه حيوان کي مسلم ذبح ڪيو

ڪهڙ پڃاتا پاڻي جي جيڏيم ڪري سو ٿيو
پوندي ويڙهندي ٿه وهت ساهه وڃي

تڏهن حرام کڻڻ تي کڻڻ ٿه جو
پرجي ايجان تڙ ڪٽيا تو هو وڌي وهت

تان ڪري پيو پاڻي ڪجيڏيم نڪري ويس ساهه
تڏهه سو حرام ٿيو کڻڻ کين رهاءِ

ستاشرط ذبح جو ساري سڀجاهه
جن ذبح ڪري ذابح سو خالص الله

قصد نڪري تعظيم جو سائي ڪنا سواءِ
نات حرام ٿئي ۽ ڇڻي کڻڻ ڪنا

جي اچي داخل ٿيو شهر ۾ کو حاڪم منجا
ڪ ڪٽڻ ڪناءِ ڪري ٿه کي اڳيا

ڪارڻ تعظيم ٿهي مهمان لاءِ
ڪ قبر وٽ ولي جي ڪاهاتو ڪنا

ڪ ٻيڊي وٽ بڙي جي مريض مهدا
ڪ جاپڻ ماڳ ڪيو جيڪه ڪٽو ڪري ڪا

ڪ جادا لاهيندي پٽڙي ڪناءِ ڪيتا
ڪ جمڙ ڏناءِ ڪوتڪي مٽي سڙو يا

ڪ نئين پوکيندي پٽڙي ڪاڏيندي سرا
ڪ هٿندي وڻ زمين مري کوه کڻڻ ۾

ڪ نوءُ وسائيدي ڪوتڙو سون سوڳ
تمتان اچي جن کواسان ڪري ايذا

ڪ ڪيت پاري شاهپري ٿيلو ذبح ڪا
ڪ ڪناءِ بت مهدا ڪندي تي درم

تمڻ مٽن صورت کين سو نرهاءِ
مذبوح حرام ٿيو لڪن ڪتابا

www.maktabah.org

پڻ جي مسلمان پهريان ڏور جون رڳون ٽي وڍي
اڇي مجوسي تنهن اتان ڪاتي ڪي واهي

تڏهن سو حرام نہ ٿيو ان پوئين ذبح ڪري
روح تنهن جو ڇُڪي رهيو پهرين مرتبي

ۂ جي پهريائين حيوان کي ڪو مجوسي ڪهي
واهي مسلم تنهن اتان موٽي ڪاتي کي

تہ پڻ ڪيڻ تنهن حيوان جو حرام آهي
ۂ پڻ جيڪڏهن حيوان کي مسلم ذبح ڪيو

ڪهڻ پڇاڻان پاڻي ڪ ڇيري ۾ ڪري سو پيو
پوندي ويڑ پريندهين تنهن وهڻ ساهہ ويو

تہ پڻ حرام ڪين ٿئي ڪِيڻ تنهن جو
پر جي اجان ٽن رڳنئا ٿورو وڍي وهڻ منجها

تان ڪري پيو پاڻي ڪ ڇيري ۾ نڪري ويس ساه
تڏهن سو حرام ٿئو ڪيڻ ڪين رهاء

ستون شرط ذبح جو ساري سڏيجاه
جيئن ذبح ڪري ذابح سو خالصاً لِلّٰه

قصد نہ ڪري تعظيم جو سائين ڪنا سواءِ
نات حرام ٿئي وڃي ڪِيڻ ڪنا

جي اڇي داخل ٿيو شهر ۾ ڪو حاڪمن منجها
ڪڪڙ ڪنائين ٻڪري تنهن کي اڳيا

ڪارڻ تعظيم تنهن جي نہ مهماني لاءِ
ڪ قبر وڻ ولي جي ڪ اها ٿوڪ ڪنا

ڪ بيدي وڻ بزرگ جي ڪ مريض جي مهدا
ڪ ڇاپڙ ماڳ ڳپور جي ڪنهن ڪنو ٻڪري ڪا

ڪ جاد لاهيندي پٽ جي ڪنائين گهيٽا
ڪ جهر ڏنائين گهوڻ کي مٽي سروپا

ڪ نئين پوکيندي ٻني ڪ اڏيندي سرا
ڪ هڏندي وڻ زمين ۾ ڪ ڪوه ڪڍ ويرا

ڪ نئون وسائيندي ڳونڑو سوڍ سڦري لاءِ
تہ متان اڇي جِن ڪو اسان ڪري ايذاء

ڪ ڪيڻ پارڪ شاهہ پري تہ ڇيلو ذبح ڪجا
ڪ ڪنائون بت مهدا ڪ ڪنڊي تي دريا

تہ منجهہ مڙن صورتين ڪِيڻ سو نہ رهاءِ
مذبوح حرام ٿيو لڪن ڪتابا

www.maktabah.org

تُوٹي جياءِ ڪُهندي بسملہ زبانا
پر ڪفرم ذابح جي اختلاف لکي

فتوىٰ ذناءِ انتي تڪفر نجيجي
پر اهڙي هاج ڪنا ياسون ورجي

ٻي پريهودن ءِ منافقنجي اصلا اهي
اهو مسئلو عجيب ڳڻهيي سڄيجي

مگر جيڪو ديوڪهي ڪارڙ مهمان
ڪ عقيقي ڪ عرسي ڪ نڪاح جي ذهن

تڪين حلال ٻهجو جيو عالمن
انا شرط ذبح جو ساري سو سکو

جن ڪهندڙ شڪار جو محرم ڪين هوءِ
بدو احرام شخص جهِ ميقاتن ڪنا

جي سوڪهي شڪار کي تڪين ناهه روا
توٹي ڪناءِ حرم ڪ بهرتهِ ڪان

جو ڪسي شڪار حرم سوٹ حرام هوءِ
توٹي احرام وارو ڪهي توٹي گويو

حرم جيجي ته زمين کي جا ڪعبي جوڙارا
منع اهي جهو ڪهڙ سندي شڪار

اهي قدرجهِ ڪهڙ شرعين جو ڪنا ايرندا
ءِ الهندي طرف ڏونهه ارڙ ڪهڙ چوين

چويه يار ذڪن جي اتر تري لکن
ان مرهِ زمين مر شڪار جو ڪهڙ حرام ڪهڙ

شڪار جيجي ته حيوانکي جو يجي ماڙ ٻنا
ويجي اڏامي پکن سڪ پير تکا تهجا

جهڙ وهرن ڪ قار ڪ سهول وهت جنگلجا
حرم ءِ احرام او هي نڪهبا

پر جي ڪهي محرم ڪنڊهِ ڪ شڪار ڏارا
جهڙي ان ڏکي پکري جن ماڙ سان

ڪ ڪهي ڪو حرم جهڙ غير شڪار
ته اکي سو حلال ڪيو مومنن موچار

سائي سهڪاي ڪي سباجي ستار
نو شرط ذبح جو منجهه ڪتاب لڏو

جن وٽي ذابح وقت ذبح جي ناله بسمله
جي جاڻي پجياءِ تذبح حرام ٿيو

www.maktabah.org

توڻي چيائين ڪهندي بسمله زبانا پر ڪفر ۾ ذابح جي اختلاف الڪي

فتويٰ ڏنائون اِن تي ته ڪافر نہ چئجي پر اهڙي هاج ڪنا پاسو زور ڪجي

اِي پر يهودين ۽ منافقن جي اصلا آهي اهو مسئلو عجيب گهڻو هينئين سين سڌ.ي

مگر جيڪو ڏور ڪهي ڪارڻ سهڻن ڪ حقيقي ڪ عرس تي ڪ نڪاح جي ڏينهن

ته ڪِيڏ حلال تنهن جو چيو عالمن انون شرط ذبح جو ساڻي سو سڪ

جيئن ڪهندڙ شڪار جو محرم ڪين هوءِ ٻڌو اِحرام شخص جنهين ميقاتن ڪنا

جي سو ڪهي شڪار ڪي ته ڪيڏ ناه روا توڻي ڪنائين حرم ۾ ڪ ڪ

جو ڪُسي شڪار حرم ۾ سو پڻ حرام هوءِ توڻي احرام واري ڪهي تڙڻي ڪ بيو

حرم چئجي تنهن زمين جا ڪعبي چوڌار منع آهي جنهن ۾ ڪ ڪ سندي شڪار

آهي قدر چهين ڪوهين شرعين جو ڪنا ايرندي پار ۽ الهندي طرف ڏانهن ارڙهه ڪوه چون

چوويهه پار ڏڪڻ جي اتر ڏي لِکن ان مڙئي زمين ۾ شاڪر جو ڪ حرام ڪهن

شڪار چئجي تنهن حيوان کي جو پڄي ماڻهنڙا وجي اڏامي پکن سين ڪ پير تکا ن ا

جهڙو هرڻ ڪ ڦاڙهو ڪ سهو ڪ وهڻ جهنگل جا حرم ۽ احرام ۾ اُهي ڪُهبا

پر جي ڪهي محرم ڪڏهين ڪ شڪار ڏارا جهڙي اُٺ ڏڳي ڪري جن مائٽن سان گذار

ڪ ڪهي ڪو حرم ۾ جيڪي غير شڪار ته آگي سو حلال ڪيو مومنن موچار

سائين سهڪايون ڪيون سڀاجهي ستار نائون شرط ذبح جو منجهه ڪتاب لڏو

جئن وڻي ذابح وقت ذبح جي نالو رب سندو جي جاڻي نہ چيائين ته ذبح حرام ٿيو

www.maktabah.org

وَلَا تَاكُلُوا مِمَّا لَمْ يُذْكَرِ اسْمُ اللّٰهِ عَلَيْهِ وَاِنَّهٗ لَفِسْقٌ

مکروہ ہے جانور ذبح کرتے وقت جس پر اللہ کا نام نہ لیا جائے اور یہ بات گناہ ہے

یا دُنبیُس وِیرتہٖ خالق سند وُناءُ

تذبحہ کنو حلال تیو ورنہ سیکو ناء

وِیسار ومعاف کیو اگی اِحسانا

کرم سندی قادر جی کندی سورنکا

وِنجی وقت ذبح جی نالو خالق جو

تو ٹی بسم اللہ چوڑی اللہ اکبر تو

کی اللہ اجل چوی کی چوی سبحان اللہ

کی الحمد للہ کھی کی لا الہ الا اللہ

کی فقط لفظ اللہ جو کی الرحمٰن چوی

کی لفظ الرحیم جو کھیاء کھنا ہے

تئن مڑن لفظن کری کنو حلال

تو ٹی جیاء عربی مرکی فارسی کری

کی ھندی کہ سندی مرکہ وائی ہے وری

جیکذہٖ نیت ذبح جی جیا ھو نداء ہے

ء جان نیت ذبح جی منجھی کیاء

کی حمد کہ شکر انون رجو دلم یاء

کی کری قصد ذکر جو ای لفظ چیاء

کی چتک ذیندی حمد رجو جیب ٹی وا ھا

تذبحہ حلال نتیو جیکی کناء

مکروہ جی وقت ذبح جی بسملکہ جیئی

نیت تھی دلم ھذہٖ کان ھیئی

نکا نیت ذبح جی نکا کا بیئی

تیڈ سو حلال تیو منجس ناہ بیئی

پرکی لفظ اھلین اھرا منجی کتاب لکی

تکنو حلال تہ تنس جی کھی سی کھندی

تو ٹی نیت ذبح جی لفظ چیاء سے

معنی دعا جی جنم پتری ایہ

جن چوی اللھم اغفرلی وقت ذبح جی

کی اللھم تقبل منی کھرک ویرکھی

کی استغفر اللہ چوی کی اعوذ باللہ

کی بٹی لفظ لاحول جا کی ماشاء اللہ

تئن سین لفظن کری ذبح ناہ روا

www.maktabah.org

"وَلَا تَاْكُلُوا مِمَّا لَمْ يُذْكَرِ اسْمُ اللّٰهِ عَلَيْهِ" سائين فرمايو [1] مگر جي ڇڏي تنهن کي ويساري منجها

ياد نہ پيس ويرِ تنهين خالق سندو ناءُ تڏهن ڪنو حلال ٿيو ور سپ ڪو ڪاءِ

ويسارو معاف ڪيو آگي احسانا ڪرم سندي قادر جي ڪندي مور نہ ڪا

ونجي وقت ذبح جي نالو خالق جو توڻي بسمِ الله چئو ڪِ الله اڪبر توءِ

ڪ الله اجل چوي ڪ چوي سبحان الله ڪ الحمد لله ڪهي ڪ لا اله الاالله

ڪ فقط لفظ الله جو ڪ الرحمٰن چوي ڪ لفظ الرحيم جو ڪهيائين ڪهندي

تئن مڙني لفظن ڪري ڪنو حلال ٿئي توڻي چيائين عربيءَ ۾ ڪ فارسي ڪري

ڪ هندي ڪ سنڌي ۾ ڪ وائي ٻي وري جيڪڏهن نيت ذبح جي چيا هوندائين سي

ءِ جان نيت ذبح جي منجهه هينئين ڪياءِ ڪ حمد ڪ شڪرانون رب جو دل ۾ پانياءِ

ڪ ڪري قصد ذڪر جو اِي لفظ چياءِ ڪ ڇڪ ڏيندي حمد رب جو ڇپ تي واهياءِ

تڏهن حلال نہ ٿئو جيڪي ڪنائين مگر جي وقت ذبح جي بسمله ڪنهن چئي

نيت تنهن جي دل ۾ هڏهين کان هئي نڪا نيت ذبح جي نہ ڪا ڪا ٻي

تہ پڻ سو حلال ٿيو منجهس ناه پَئي پر ڪي لفظ آهين اهڙا منجهه ڪتاب لِکي

تہ ڪنو حلال نہ تن سين جي ڪهجي سي ڪُهندي توڻي نيت ذبح جي لفظ چيائين سي

معنيٰ دعا جي جن ۾ پڌري آهي جيئن چوي "اَللّٰهُم اغفِرلِي" وقت ذبح جي

ڪ "اَللّٰهُم تَقَبل مِني" ڪهڻ ويرِ ڪهي ڪ "اَستَغفِرُاللّٰهَ" چوي ڪ "اَعُوذُبِاللّٰهِ"

ڪ پڙهي لفظ "لاَحوَلَ" جا ڪ "مَاشَاءَ اَللّٰهُ" تنين سيني لفظن ڪري ذبح ناه روا

(1) ترجمو: ۽ توهان نہ کائو (ان جانور کي) جنهن جي ڪهڻ وقت غيرالله جو نالو ورتو ويو. (پارو 8، سورة انعام، آيت 121)

www.maktabah.org

پٽ طرز بسملہ جي گھٽ موچاري جا
سکي سلامتي ڪتابن جا

جن جي بسم الله والله اکبر ڪهندي
محبوب سوڀها وقت ذبح جي

حضرة علي ابن عباس کان پڇيو نقل ٿيا
هدايا تبيان مان ڏسي

[illegible]
[illegible]

پر صحيح قول ڪتابن جو انه پر اڻي
ڳچي ۽ واوڻ مستحب آهي

سائي ۽ نڙي واتري جاڃي رسول سڃي
ذڪاة شرط ذبح جو ساري صحيح سڏيا

جن ڪهندا تن جو بسمل جوي پاڙ
جي ته چيون نه چئس نالو ڏيڻ جو

جاڻي جڏ ناهي ته ڪهڻ نوسارو
پر ڪي ڪهڻ جي ورتي

تڪبير ته مذبوح جو حرام ڪريو
اڪاره شرط ذبح جو عالمن چيو

جن ڪهڻ سان نسم الله ڪنايو
جي جاڻي وقت ذبح جي ڪو بسمل نچوڙ

ڪهڻ پياڻا سوڪهي تئين حلال
پر موچيا بسم الله کي ذبحا ڪاترو

تئين ڪهڻ ڏور کي تهانيو سگو
ڪم نڪي موره ڪو وڌيرو

جي بسمل پنجاڻان ڏور کي جهلي ڏسيا
ڪو ويهي وڪياء نڪول

ڪه مارڻ وئس ڪالڙي ڏرگي ڪيا
ڪو وضو سار رياء ويرته ڪو نماز ريا

ته پنجاڻا ڏڪ نکي سيرو واهياء
موڻي وقت ڪهڻ ڪٽ نڪياء

تڪبير سو حرام ٿيو ڪتاب لڌا
ته بسم الله نفع نڪيو جا پر جياء

پر جي ڪڏهه عمل ٿورو وڌيڪ ڪيا
جن ڪال ڪياء ٿورو ڏيا پيتا

www.maktabah.org

پڻ طريق بسمله جي گهڻون موچاري جا
سکي سا صحي ڪجي ڪتابن ڪنا

جئن چئجي "بِسمِ اللهِ وَ اَللهُ اَكبَرُ" كهندي ويرا
محبوب سونهاري وقت ذبح جي اهي لفظ چيا

حضرت علي ۽ ابن عباس كنا پڻ اهي نقل ٿيا
"هدايا" ۽ "تبين" ۾ ان پر آندو آه

۽ ڪن ڪتابن ۾ اي اشارات لكي
ته بسمله ۽ تكبير ۾ واو نه چئجي

پر صحيح قول ڪتاب ۾ انهي پر آڻي
ته چوڻ واو وچ ۾ مستحب آهي

سائي ونجي واڙي جا چئي رسول سچي
ڏهون شرط ذبح جو ساري صحي سجاڻ

جيئن كهندڙ حيوان جو بسمله چوي پاڻ
جي تنهن چيو نه چي سين نالو ڏٽي جو

جاڻي ڇڏيائين تنهن كي هُئس نه ويسارو
پر بي ڪنهن بسلمه چئي جو وٽس هو اُڻيو

ته كِيڻ تنهن مذبوح جو حرام كري ٿو
اِكارهون شرط ذبح جو عالمن چيو

جئن حيوان ڪي بسم الله كنا پوءِ
جي جاڻي وقت ذبح جي كو بِسمله نه چوءِ

كهڻ پجاڻا سو كهي ته پڻ حلال ته ٿيءِ
پر جو چيائين بسم الله كي ذبحا آڳاٽو

ته پڻ كهجي ڏور كي تهاڻ سو ڳهو
كم نه ڪجي مورهين كو وچ ۾ وڏيرو

جي بِسمله پجاڻان ڏور كي جهلي دسيائين
ڪ وَيهي وكيائين ٽول كو ڪ كنهن كاڏائين

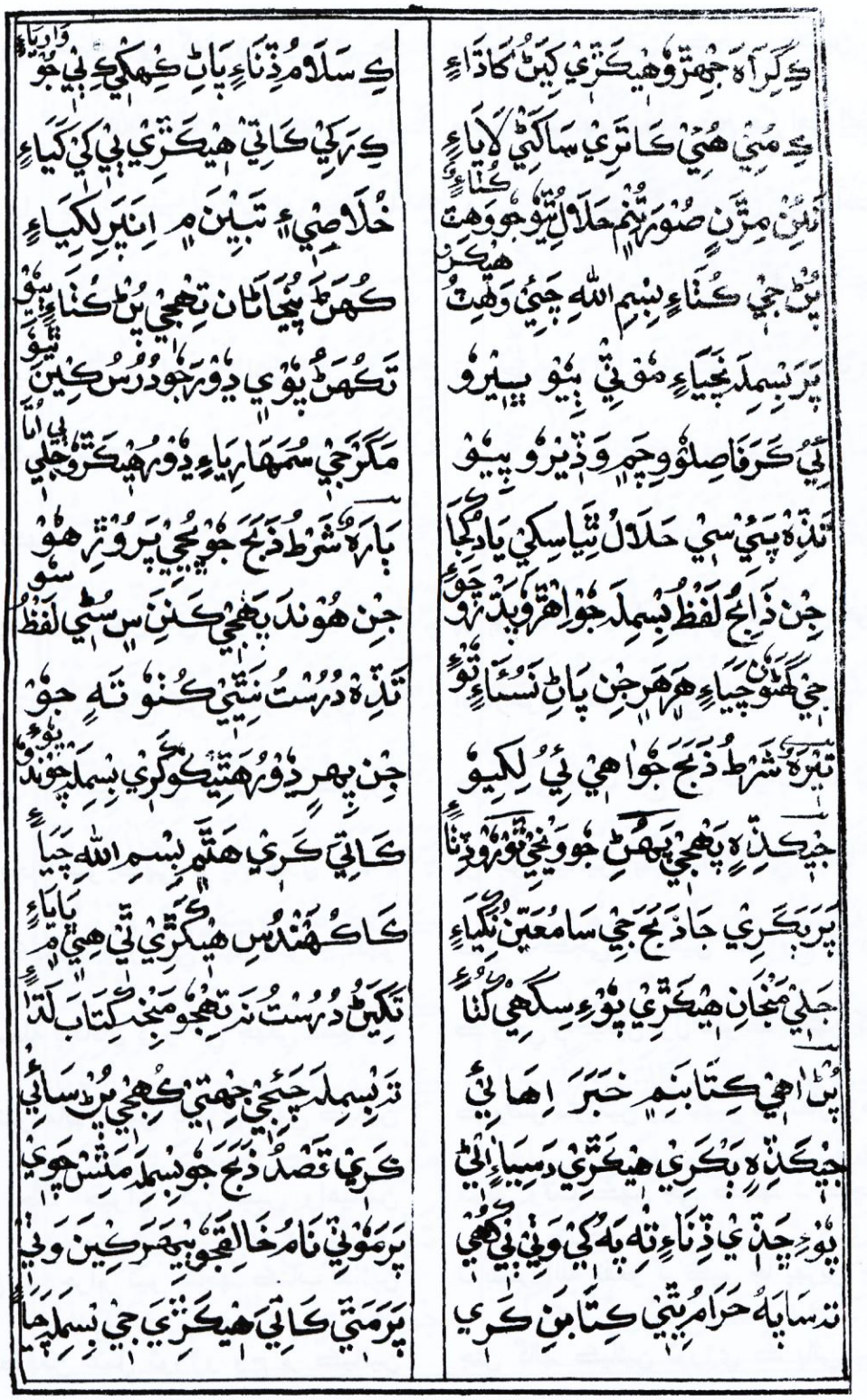
ڪ كنهن ماڻهو سين ڳالهڙي ڏگهي كيائين
ڪ وضو ساريائين ويڙ تنهين ڪ نماز پڙهيائين

تنهن پجاڻا حيوان كي سِير واهيائين
موڻي وقت كهڻ جي كجهه نه ڪچيائين

ڏ كِيڻ سو حرام ٿيو منجهه كتاب لڏائين
ته بسم الله نفعو نه كيو جا پهرين چيائين

پر بيڪدمن عمل ٿورڙو وچ ۾ كيائين
جئن ڳالهه كيائين ٿورڙي ڪ پاڻي پيتائين

www.maktabah.org

ڪ ڪراڙه جهڙو ڪهيڙي ڪين ڪاڏاءِ ڪ سلام مڏناءِ پاڻ ڪهيڙي ڪي جو
ڪ مئي هئي ڪاتري ساڪي لاياءِ ڪ ڪهڙي ڪاڻي هيڙي ڪي ڪياءِ
زين مڙن صورتن هلال ٿيو وهت خلاصي تين مان ڪياءِ
پڙهجي ڪناءِ بسم الله چئي وهت ڪهڙ پڇاتان ڏهجي پڙهڻ ڪناءِ
پر بسمل نجياءِ مڻي ٻيو ٻيرو تڪهڙ ٻوي ڏور جو درس ڪين ٿيو
ڪي ڪر فاصلو وڃ وڏيرو ٻيو مڪر جي سمهاريءِ ڏور هيڙي ڪر وڃي
ڏڏهه پئي سي حلال ٿياسڪي يادگار بارهه شرط ذبح جو ڄاڻي پروڙ هو
جن ذابح لفظ بسمل جواهر وڌو جو جن هوندو ڏهجي ڪنهن سان سڀ لفظ
جي گهوڙن چياءِ هر هر جن پاڻ نساءِ ٿو تڏهه درست نيتي ڪنو ته جو
تيره شرط ذبح جواهي ڪي لکيو جن پهريڙور هيڙي ڪري بسمل چوندو
جي ڪڏهه ڏهجي پهڙ جو ونجي ٿو ورتنا ڪاڻي ڪري هٿم بسم الله چياءِ
پر بکري جاذبح جي سامعين ڪياءِ ڪاڪهندس هيڙي تي هي ياءِ
جلي منجهان هيڙي پوءِ سکهي ڪناءِ تڪين درست نر ڏهجو منجهه ڪتاب لڏاءِ
پڙهي ڪتابن خبر اهائي تر بسمل جي جهتي ڪهجي پڙهڻ سائي
جي ڪڏهه بکري هيڙي دسياءِ ڪري قصد ذبح جو بسمل مشن چوي
پوءِ جڏي ڏناءِ ته پڪي وڃي ڏهجي پرموڻي نام خالق جو پهرڪين وڃي
نه سايه حرام ٿيئي ڪتابن ڪري پرمتي ڪاڻي هيڙي جي بسمل چا

www.maktabah.org

ڪ گراھ جھڙو ھيڪڙي ڪِيڙ ڪاڏائين ڪ سلام ڏنائين پاڻ ڪنھن کي ڪ بي جو واريائين

ڪ مُني ھئي ڪاتي سا ڪٽي لايائين ڪ رکي ڪاتي ھيڪڙي ٻئي کي ڪنيائين

تڻ مڙني صورتن ۾ حلال ٿيو جو وھڻ ڪنائين "خلاصي" ۽ "تبين" ۾ ان پر لکيائين

پڻ جي ڪنائين بسم الله چئي وھڻ ھيڪڙو ڪھڻ پڃاڻان تنھنجي پڻ ڪنائين ٻيو

پر بِسمله نہ چيائين موٽي ٻيو پيرو تہ ڪھڻ پوئين ڏور جو دُرس کين ٿيو

اي ڪر فاصلو وچ ۾ وڏيرو پيو مگر جي سمھايائين ڏور ھيڪڙو ٻي جي اُتا

بسمله چيائين ھيڪڙي ذبح ٻنھي جي لاءِ ڪاتي واھيائين ھيڪڙي پڻ نڙي ٻنھي جي تاءِ

تڏھن ٻئي سي حلال ٿيا سکي ياد ڪجا ٻارھون شرط ذبح جو پڇي پروڙيو

جئن ذابح لفظ بِسمله جو اھڙو پڌرو چوءِ جيئن ھوند پنھنجي ڪنن سين سڌي لفظ سو

جي گھٽو چيائين ھري ھري جيئن پاڻ نہ سُڻاءِ تو تڏھن درست نہ ٿئي ڪُنو تنھين جو

تيرھون شرط ذبح جو آھي اي لکيو جيئن پھريون ڏور ھٿيڪو ڪري بِسمله چونڊو پوءِ

جيڪڏھن پنھنجي پَھُڻ جو وجي ٽولو ڏنائين ڪاتي ڪري ھٿ ۾ بسم الله چيائين

پر ٻکري جا ذبح جي سا مُعَين نہ ڪيائين ڪا ڪھندس ھيڪڙي ٽي ھينئين ۾ يانيائين

جنين منجھان ھيڪڙي پوءِ سگھي ڪنائين تہ ڪِيڙ درست نہ تنھن جو منجھ ڪتاب لڏائين

پڻ آھي ڪتابن ۾ خبر اھائي تہ بِسمله چئجي جنھن تي ڪُھجي پڻ سائي

جيڪڏھن ٻکري ھيڪڙي دسيائين آڻي ڪري قصد ذبح جو بِسمله مٿس چوي

پوءِ ڇڏي ڏنائين تنھن پَھُون کي ونيِ بي کھي پر موٽي نام خالق جو ٻيھر کين ونيِ

تہ سا پَھُون حرام ٿئي ڪتابن ڪري پر مٿي ڪاتي ھيڪڙي جي بِسمله چيائين

www.maktabah.org

مُنِي پَسِي تِهكي جِڏي ڏِناءِ
اُٽي ڪاتي ڪابي ڪِتِهن ڪُناءِ

مُوبي نالا خُدا جُو ڪِين ڪميا
تِڏهه ڪين ٿِهجُو دُرُست لِکياءِ

جُوڏهه شرط ذبح جُو انداءِ اهڙو
جِن کي ڏِسجي جِهه ڏُور کي سُوتر مِلاهُو

اهي حلال شريعتم ڪين جِن جُو
جِهڙو اُن کي ڏيکو ٻُڌي ڪرڻ مِلهُو

ڪات دُرُست نه تِيڻي ڪين تِهه سندو
تو ڪُٽي وقت ذبح جي بسملهه چياءِ تو

جُوڏهه شرط ذبح جا اچي پُنان ۾
هاڻي سُڌ سِڌي جي مستحب کي مڪروهه ذبح جا

مُستحب جي ذبح جا سِڌي هِيءَ سِڪ هِيڻ
پِرِي پِروڙِي تن تي عمل ڪُوذڪرڻ

سِکڻ مه شريعت جي ويسر ڪيم وٽيج
مُستحب چياءِ پُهرو ذابح اُٽي

جِن ڪاتي اڻي ٿِهڙي جا جِترا ڪاڻ ڪِرِي
جي مِني ڪاتي سِڌ ذبح ڪِرِي تڪراهت اهي

پِر جي ڪاتي اصلم سا تِڪيري نهوءِ
تمهه لاءِ ٿِهجو ڪيو تيز ٽڪو

جيسِيءَ اڃان ڏُور کي نهوندا ءِ ڏُو
پِر دسڻ ڀُڃاڻا لائن ڪاتي جو ڪراهت لا

جِن پُوءِ خبر حيوان کي ذابح جي مِهجي
سُو ڏِنو تِيندو ڏِنِيرو وهت ويچارڻي

پيو مُستحب ذبح جو پُٽ اهو فرمايئن
جِن مُهارِ وهت جي ڪُهندي قِلي ڏونهه ڪِرِي

پِر ذبح ڪياءِ ڏُور کي جيڪه ٻي مُهار
تڪراهت اهي ڪُٽي پِر وهت تيو حلال

تِرو جِن دسجي ڏُور کي پاسي پِر ڏاڻي
جِن مٿو تِيس ذڪر ڏونهه پِير امر ڏِجي

اِنم ذابح ۽ مذبوح کي سهڪائي اهي
جو تو جِن چارِ رگ ٻڌي مِزي جي سِر وڃي

ڪان جڏِ جي تن منجهان ڪاپِنا پِيئي
جي ڪِه مِزي رگ وڍي جو تي جڏياءِ

www.maktabah.org

مُڈي پسي تنهن کي چڈي ڈنائين آڻي کاتي کا بي تنهن سين کنائين

موٽي نام خدا جو کين ڪهيائين تڏهن ڪِيڙ تنهن جو درست لکيائين

چوڏهون شرط ذبح جو آندائون اهڙو جئن ڪهجي جنهن ڏور کي سو تن منجها هوءِ

آهي حلال شريعت ۾ ڪِيڙ جنين جو جهڙو اُٺ ڪ ڏڳو، ٻاکرو، ماهيو ڪ ريڍو

نات درست نہ ٿئي ڪِيڙ تنهن سندو توڙي وقت ذبح جي بِسمله چيائين تروءِ

چوڏهن شرط ذبح جا اچي پُنا اي هاڻي سڌ سي جي مستحب ڪ مکروه ذبح جا

مستحب جي ذبح جا سي هينئين سي هڏيج پڙهي پروڙي تن تي عمل ڪوڏ ڪريج

سکڻ ۾ شريعت جي ويسر ڪيم ونيج مستحب چيائون پهريون ذابحن اتي

جيئن کاتي آڻي اهڙي جا جڻاء کان ڪري جي مُني کاتي سين ذبح ڪري تہ ڪراهت آهي

پر جي کاتي اصل ۾ سا تکيري نہ هوءِ تہ منهن لائي کاتيءَ جو ڪيو تيز تکو

بيسين اجان ڏور کي نہ هوندائين دسيو پر دسڻ پڃاڻا لائڻ کاتي جو ڪراهت لکي

جيئڻ پوءِ خبر حيوان کي ذابح جي پهجي سو ڏنو ٿيندو ڏنيرو وهڻ ويچاري

ٻيو مستحب ذبح جو ٻڌ اهو فرمائين جيئن مُهاڙ وهڻ جي کهندي قبلي ڏانهن ڪرين

پر ذبح ڪيائون ڏور کي جي ڪِنهن ٻي مُهاڙ تہ ڪراهت آهي ڪم اي پر وهڻ ٿيو حلال

ٿئو جيئن دسجي ڏور کي پاسي پر ڏائي جيئن مٿو ٿئيس ڏکڻ ڏانهن پير اتر ڏي

ان ۾ ذابح ۽ مذبوح کي سهکائي آهي چوڻون جيئن چل رڳون جي ٻڌي جون سي ويجن سيئي

کان چڈجي تن منجها کا پٽيان پيئي جي کنهن ٽي رڳون وڍيون چوٽي چڈيائين

www.maktabah.org

تکیٹ سو حلال تیو پر جنکہ تکیاء
پنجا جیاء ذابح کی مستحب اھو

جن کی جیٹی هتس کمن وهت تیو
جی کہ ذائی هتاس جائی یو رکنو

تکرهتا تهجی مستحب و و
چہ پیر وهت جا جنکہ تدیدجن

تکهن سهجیر وٹی کارڈ ذابحن
پر جی پیر نہ بدجی هیکر و تکڑ ثواب لکن

کم تیند ذابح جو بدی تر پیرن
ستا جن نہ رکجی انجوا وڈ وارہ کی

جتی نهایت نڑی جی تناء کهی
میر وا نجی رکنجو انہ ماکڑ تیی

پراهین اننن ری جیکی حیوان بیا
جنکہ تکهجی تنکی هیت جارتنا

میر و رکنجو تنجی تیی انہ جاء
پر جیکو کهی ان کی جهلے جارتنا

کہ نہ رکیاء دی بکر یکی اوڈ وارهکا
نئی پر کتابنم لکن کراهت تا

انا جن کهجی جہ تولس سولہ لہ رکجو
جی کناء کہ بی ثوکس تجنکہ کین جو

پر جی له کہ رہ نلیی تجیکہ لیی سو
ری نکائی تهم لازم کین بیو

نوء وهت کنیر اجی هیکاند اکهجن
تهیکرا بئن کنا یاسی ذبح کجن

جیئی هیکرا بئنکی کسند لکئن بین
نات تیند وعذاب نکری ویجاز بجی

ذبح ذینہ جو مستحب لکن
جی کهجی را تکی تجنکہ کین جون

کن ظاهر نہ تیی رات ماکڑ رگن
اهی کراهت دور جو کمن کیاریکا

پر ثوء حلال تیی کین سندسی ماہ
جان ودن سیئی تر رگن جی منجهس هو

جان مری رهیو اگا ثروا نها
ی موت سندی تهجی خبر یو ء نک

www.maktabah.org

ت ڪِيڙ سو حلال ٿيو چگي نہ ڪيائين پنجون چيائون ذابح کي مستحب اهو

جيئن ڪجي جيڏي هٿ سين کهڙ وهڻ جو جي ڪنهن ڏائي هٿ سين ڇاڏي ڏور ڪنو

ت ڪر هٿان تنهن جي مستحب وئو ڇهون پير وهڻ جا چگيءَ طرح ٻڌجن

ت کهڙ سهجيرو ٿئي ڪارڙ ذابحن پر جي پير نہ ٻڌجي هيڪڙو ت گهڻون ثواب لِکن

ڪر ٿيندو ذابح جو ٻڌئي ٽِن پيرن ستون جيئن نحر ڪجي اُٺ جو اوڏو اُره کي

جتي نهايت نڙي جي تِتائين کهي ميڙو اُٺ جي رڳن جو انهين ماڳ ٿئي

پر آهين اُٺن ري جيڪي حيوان ٻيا چگي طرح کهجي تن کي هيٺ ڇاڙڻا

ميڙو رڳن جو تن جي ٿئي انهي جاءِ پر جيڪو کهي اٺ کي جهلي ڇاڙڻا

ڪ نحر ڪيائين ڏڳي ٻکري کي اوڏو اُره کا تنهن پر ڪتابن ۾ لکن ڪراهت ٿا

اٿون جيئن کهجي جنهن ٿول سين سولوه ڪ رُڪ جو هوءِ جي ڪنڀين ڪنهن ٻي ٿوڪ سين ت چگو ڪين چوءِ

پر جي لوه ڪ رُڪ نہ ليي ت جيڪي ليي سو ري تڪائي تنهن ۾ لازم ڪين ٻيو

نائون وهڻ گهڻيرا جي هيڪاندا کهجن ت هيڪڙا ٻين ڪنا پاسي ذبح ڪجن

جيئن هيڪڙا ٻين کي ڪسندا ڪين پسن نات ٿيندو عذاب نہ ڪري ويچاري وهڻن

ڏهون ذبح ڏينهن جو مستحب لکن جي کهجي رات کي ت چگو ڪين چون

گهڻو ظاهر نہ ٿئي رات (جو) ماڳ رڳن آهي ڪراهت ڏور جو کهڙ کياڙي کا

پر توءِ حلال ٿئي ڪِيڙ سندس ماه جان وڃن سي ٿي رڳن جي کي منجهس هو ساه

ءِ جان مري رهيو آڳاٽو انها ڪ موت سندي تنهن جي خبر پوءِ نہ ڏئا

www.maktabah.org

تکڑ نر رگنیو اگا نرو موکڑ تہ پنجانا ۔ تکین تھجو حرام ٹیو سی صحی کجا
جو رگہ وڈی ڈور جی تو جذی سو ذبح ۔ تہ پنجانا نر ی وہنا جی کن نو دجی
ناہ جنگائی انم منجہ کتاب لکی ۔ اھی انم بفائد و عذاب وھنکے
پن کنی پنجانا یو رسو جیسی ذکی ۔ تیسی کندنیجو تھجو نکسو کاٹیو
نکے مٹو وڈ بو تھجو نکے پیو انگرو ۔ نکے پیرن حلی تہ کپی ذونہ کھپو
جیکو کری ای کمڑا تکر کراھت ھو ۔ جن ذنب ذسنہ و بیفائد وھت و بجاو
پر کین مہ حیوانجی کونہ شبھو تو ۔ مگر جذہ وھت نری رھیو ذکر ذنا جدے
تذہ درست لکیاء مڑی تول ی ۔ کانہ کراھت انم جیکو کری سی
جی کہ ھی بکری کی تراریکندا تا ۔ پر چیاء ھندی بسملہ مہ منجا
پیئی اگاہ تھجی سسی لھی سا ۔ تہ ثا حلال بکر یجاسی بی ٹکرا
پر اھی کراھت کم اھر و ضرور تدارا ۔ پن جی ذابح ثی ذبح کنو کو وھت
کاتی واھیاء تھتی ذیئی زور جو ۔ سسی لھی تھجی و یجن اگاہ یو
تکین مہ تہ تو لجی کونہ شک شبھو ۔ پر جاثی کرن کم اھر و جون کراھت
جی کہ پھر گاء کیو دکی کہ بکری کی ۔ پر انجان اھی جبری پدری ثی یسمی
موتی نر ی ما گر کناتہ کی کھے ۔ تئی کم کتا بنم کراھت لکی
پر کین حلال تھجو ریہ شک شبھی ۔ مگر جی انہ گاء سی مری پہ یو ئے
تکین تہ جو بچڑو موز نجکی ۔ تو ٹی کیو ھو نداء گاء سو بسملہ سا

www.maktabah.org

ت کي ٿنهي رڳنئو آڳاٽو مُئو ڪ تنهن پڇاڙا ۔ ت ڪِيڙ تنهن جو حرام ٿيو سڀي صحي ڪجاه

جو رڳون وڍيون ڏور جون تو ڇڏي سو ڏجي ۔ تنهن پڇاڙا نڙي وهڻ جي گهٽي نہ وڍجي

ناهي چڱائي ان ۾ منجهه ڪتاب لِکي ۔ آهي ان ۾ بي فائدو عذاب وهڻ کي

پڙ ڪني پڇاڙا ڏور سو جيسين ڏڪي پيو ۔ تيسين ڪنڊ نہ پيجبو تنهن جو نہ ڪي سو ڪائبو

نہ کي مٹو وڍبو تنهن جو نہ ڪي ٻيو انگڑو ۔ نہ ڪي پيرن جهلي تنهن کي ٻي ڏانهن گهلبو

جيڪو ڪري اي ڪمڙا ت ڪر ڪراهت هوءِ ۔ جيئن ڏنپ ڏسندو بي فائدا وهڻ ويچارو

پر ڪِيڙ ۾ حيوان جي ڪونهي شبهو توءِ ۔ مگر جڏهن وهڻ ڏري رهيو ڏڪڙ ڏنائين ڇڏي

تڏهن درست لکيائون مڙئي ٽول اِي ۔ ڪانهي ڪراهت ان ۾ جيڪو ڪري سي

جي ڪنهن هنئي ٻڪري کي ترار ڪنڊا تا ۔ پر چيائين هڏندي ٻسمله مُنهن منجهان

پيئي آڳاهين تنهنجي سنسي لهي سا ۔ ت ٽيا حلال ٻڪريءَ جا سي ٻئي ٽڪرا

پر آهي ڪراهت ڪم اهڙو ضرورت ڏارا ۔ پڙ جي ذابح ٿي ذبح ڪيو ڪو وهڻ ننڍيرو

ڪاتي واهيائين تنهن تي ڏيئي زور جهجهو ۔ سسي لهي تنهن جي وڃي اڳيان پوءِ

ت ڪِيڙ ۾ تنهن ٽول جي ڪونهي شڪ شبهو ۔ پر جاڻي ڪرڙ ڪم اهڙو چون ڪراهت هوءِ

جي ڪنهن پهرين گهڙ ڪيو ڏڳي کي ٻڪري کي ۔ پر اجان آهي جيئري پڏري ٿي پسجي

موٽي نڙي ماڳ ڪنا تنهن کي ڪهي ۔ ت اي ڪم ڪتابن ۾ ڪراهت لکي

پر ڪِيڙ حلال تنهن جو ريه شڪ شبهي ۔ مگر جي انهي گهاڻ سين مري پُه پوي

ت ڪِيڙ تنهن جو بچڑو مور نہ چڪجي ۔ توڙي ڪيو هوندائين گهاڻ سو ٻسمله سان وري

www.maktabah.org

ايءُ مٽي بيان مسئلن جو مڙڪيو ۔۔۔ سند ذبح اختيار جي سو سيئي هو

هاڻي سڀني سيئن جو ذبح جو اندر شريعت ۔۔۔ ٻيو قسم ذبح جو

نالو مياءُ بهجو ذبح ضرورت ۔۔۔ ته ذبح ضرورت جي اهي ٻي معنيٰ

جن ذبح ايءُ حيوانن جي قدرت ٿيئي نڪا ۔۔۔ رڳو نسڳن جن تهجي ويئي نڙي منجها

چيئي لفظ بسمله جو جي تهجي گاءُ ۔۔۔ سو ونجي لڳي وهٽ ڪي رت ڪڍي ڇڏيا

جي مري ٻيو ڦٽس نڪتن ته روا ۔۔۔ ٿوٽي رسيس نڙي وٽا ڪهه ٻي ماڳ

سائي سباجي ڏڻي وڏا سهجڪيا ۔۔۔ پر جي رت نه نڪتو وهي وهت ڪنا

تڏ حلال ليئت مٿه حيوانن جي اختلاف ۔۔۔ مگر ڏني درستي آيت سڀ جن قولي

شرح تحفة الملوڪ جي آيه ٿو فرمايو ۔۔۔ پر ذبح ضرورت جه يت عالم لکنتا

سڀني هي ڪن ٽن تفصيل تن سند ۔۔۔ هيڪ جن اٽڪ ڏڪي لهجي حاڪر نه سگهيا

ورهي ٽيئي سايجي ونجي ڏيئي وتا ۔۔۔ رسئو سگهي نه تهڪي ماڻن گن ڏاڍا

تيرهين ياءِ تهڪي بسمله پنجاٽا ۔۔۔ ته ونجي ڪٽو وهٽڪي تڪايي جو گاءُ

جيسيءَ ڏورهي رسيا تيسيئي وس ساءُ ۔۔۔ تڪين حلال تهجو سگهي صحيح ڪاءُ

ٿوٽي اٽڪ ڏڪي ترسي جنگ شهه منجه ۔۔۔ تهو غلبو تنهن شهه مر تهڙو ٻهراڻا

حملو ڪرين تهيتي جيڪو اچين اڏا ۔۔۔ پر حڪم ڪڙي ڪرين جو هن پراهه

تجان ترسي جنگ جت مارو موڙين ۔۔۔ تاڪين حلال تهجو ٿوٽي گاءُ جي

مجان شهر ڪ ڪوٽ مٿي ٻئي ٿول ترسن ۔۔۔ تان گاءُ ڪري سي ٻئي حلال ڪين تا

www.maktabah.org

اي مڙئي بيان مسئلن جو مٿا مون لکيو سندو ذبح اختيار جي سو سيوئي هو

هاڻي سڌجي سو پو قسم ذبح جو ٻيو قسم ذبح جو اندر شريعت

نالو چيائون تنهن جو ذبح ضرورت تنهن ذبح ضرورت جي آهي اي معنيٰ

جيئن ذبح اتي حيوان جي قدرت ٿئي نہ کا رڳون نہ سگهجن تنهن جون وڌي نڙي منجها

چئي لفظ بِسمله جو ڪجي تنهن کي گهاءُ سو وجي لڳي وهڻ کي رت ڪڍي تنهن کا

جي مري پيو تنهن سين تہ ڪِيڻ تنهن روا توڙي رسيس نڙي وڻان ڪ ڪنهن ٻي ماڳا

سائين سڀاجهي ڏڻي وڏا سهنج ڪيا پر جي رت نہ نڪتو وهي وهڻ منجها

تڏهن حلاليت ۾ تنهن حيوان جي اختلاف آه مگر ڏني درستي اتي سڀوجهن فتويٰ

شرح ۾ "تحفة الملوک" جي ايهين ٿو فرماء پر ذبح ضرورت ڇهين پَتين عالم لکن ٿا

سڌجي هي ڪنن سين تفصيل تن سندا هيڪ جيئن اُٺ ڪ ڏڳي ڪهجي جا گهرن ۾ سامهِ

وري ٿئي سا ڀڄي وڃي ڏڻي وڻا رسئو سگهي نہ تنهن کي ماڻهن گهٽن ڏارا

تير هنيائين تنهن کي بِسمله پڙاڻا تنهن وڃي ڪيو وهڻ کي تکائي جو گهاء

جيسين ڊوڙي رسيا تيسين ويس ساه تہ ڪِيڻ حلال تنهن جو سکي صحي ڪاه

توڙي اُٺ ڏڳي ترسي جهنگ ۾ ڪ شهر منجهه سا تهڙو غلبو تن جو شهر ۾ تهڙو ٻهرنئا

حملو ڪرين تنهن تي جيڪو اچين آڏا پر حڪم ڪڙ ۽ ٻڪري جو هن پر آهي

تہ جان ترسي جهنگ ۾ جت ماڻهو مور نہ ڪي تا ڪِيڻ حلال تنهن جو توڙي گهاءُ ڪجي

۽ جان شهر ڪ ڳوٺ اي ٻئي ٽول ترسن تان گهاءُ ڪري سي ٻئي حلال ڪين ٿين

www.maktabah.org

جيسيئي زج نڪجي ٿڪي منجهه ماڳ ڪرڻ ۔۔۔ صحيح انهه قولڪي منجهه ڪتاب الله
جن ماڻهوءِ تي ٿي ٿهرم غالب تي نسڪرڻ ۔۔۔ جي ڪهاندو ڪوخرچ هرڻ جهڙو
سوٽيو ماڻڻ هيرءَ ساندن جي سبا ۔۔۔ ورهي وڃي سوٽيو ڪن ڏيهن ڏيڻا
جي ڪاءِ ڪياءِ ٿهڪي تڪيئن سورو ۔۔۔ سڀڻن هي ڪنن سر حڪم شرعجا
ٻيو جن ڪري ڪوهرم وهت ڪهه جوٻيو ۔۔۔ ٿوٽي اٽ ڏيڪي ڪه بڪري ڪوڏيو
ماڳ نريئي جو تهجي اڪاهه ٿيو ۔۔۔ نڪ سڪجي ڪوه ڪناته کي ڪڏيو
ڪڏيئي ڪڏجي ٿهڪي ٿيئي مريو ۔۔۔ بسملجي ٿهڪي ڪاري ڪاڪبو
ٿوٽي ڪاڻ ڪاتي اڇلي ڪ تراري پالو ۔۔۔ تڪيئن درست ٿئي ته وهت سندو
ٿوٽي لڳس مزي وتاڪ بي ماڳ ٿيو ۔۔۔ پرڪاءِ ڪرجي تهڙو وهت کي مارئي
ڪيئن حلال ٻوڙ جو تڏهه جون ٿيي ۔۔۔ ءِ جان ڪاءِ ڪياءِ اهڙو وجهه اچاتڙو اهي
وهت يقينا جمس هوند هڏ ۽ نمر ۔۔۔ تڏهه سو حرام ٿيو ڪيئن وارن ٿي
مڪر جي شڪ ٿيڪي اڃي شڪ ٿيو ۔۔۔ تڪاءِ مارو وهت کي ڪه نول ٿي
تيئن سو حلال ٿيو مومنن متي ۔۔۔ ڪفايا ءِ عيني م ايه فرمائي
ٻڌ وهڻي ڪومرم جي ڪه گاهه هيو ۔۔۔ پرپاياءِ تهس موره نمرندو
تاڏهه جيلو ٿهجو پرهن هي جيو ۔۔۔ تر بسملجي ٿهڪي ڪٻو گاهه ٻيو
جي سو ڪارگر نٿي تو رهي ڪٻو ترو ۔۔۔ پوءِ وڪري ڪمڪي جڏ ٻوٿا ٻيو
ڪتاب خزانة الاڪمل اهجي للو ۔۔۔ تفصيل ٿهجو ٻڌ جامع الفقهم ڪڏي

www.maktabah.org

جيسين ذبح نہ ڪجي تن کي منجھا ماڳ رڳن
صحي انھي قول کي منجھہ ڪتاب لکن

جيئن ماڻھو اتي ئي شھر ۾ غالب ٿي نہ سگھن
جي ڪنھن آندو گورخر ڪ ھرڻ جھنگ منجھا

سو ٿيو ماڻھن ھيرئو سانڊيڻ جي سببا
وري وحشي سو ٿيو ڪن ڏينھن پڇاڻا

جي گھاڻ ڪيائون تنھن کي تہ ڪِيڻ سو روا
سڌجن ھي ڪنن سين حڪم شريعت جا

ٻيو جيئن ڪِري کوہ ۾ وھڻ ڪنھن جو پيو
توڻي اُٺ ڪ ڏڳي ڪ ٻکري ڪ ڪو ڏور ٻيو

ماڳ نريئي جو تنھنجي اڳاھون ٿيو
نہ کي سگھجي کوہ ڪنا تنھن کي ڪيئو

ڪ جيسين ڪيجي تنھن کي تيسين مري ٿو
ٻسمله چئي تنھن کي ڪاري گھاڻ ڪبو

توڻي کان ڪ ڪاتي اڇلي ڪ ترار ڪ ياڻو
تہ ڪِيڻ درست ٿئي تنھين وھڻ سندو

توڻي لڳس نڙي وڻان ڪ ٻي ماڳا توءِ
پر گھاڻ گھرجي تھڙو جو وھڻ کي ماري

ڪِيڻ حلال ڏور جو تڏھن چون ٿئي
ءِ جان گھاڻ ڪيائون اھڙو جو اڇاترو آھي

وھڻ يقيناً جنھن سين ھوند ھڏھين نہ مري
تڏھن سو حرام ٿيو ڪيڻ وارن تي

مگر جي شڪاري کي اچي شڪ پوي
تہ گھاء ماريو وھڻ کي ڪ ڪنھن ٽول ٻي

تہ پڻ سو حلال ٿيو مؤمنن مٿي
"ڪفايا" ءِ "عيني" ۾ ايئن فرمائي

پڻ وھڻ کي کوہ ۾ جي ڪنھن گھاڻ ھنيو
پر پانيائين تنھن سين مورھين نہ مرندو

تڏھن حيلو تنھن جو پڙھين ھي چيو
تہ ٻسمله چئي تنھن کي ڪبو گھاڻ ٻيو

جي سو ڪارگر نہ ٿئي تہ وري ڪبو ٿئو
پورو ڪري ڪم کي ڇڏبو تھان پوءِ

ڪتاب "خزانة الاڪمل" ۾ اُھج اي لکيو
تفصيل تنھن جو پڻ "جامع الفقه" ۾ ڪيي نھاريو

www.maktabah.org

يُ اهي مسئلو عجيب گڏهي سڏهو ڏور پنديءِ ان روايتا کي من وڏو ڪر
سائي شريعتم سڀج سپ ڪيو تر وڃن ڏ ڪوڪ سوان کهڻو پوتارو
جڪو ويجهس اوڏر وتهي سنڊهي ڪ حملا ڪري انر ور وڃڪ وجي
مار وتهي رسيو موراءِ نسکي تڏهه نيت ڪري ذبح جي تهي گا کجي
لکي جو تکائي سءِ بسملهه ٿو ٽي لکي بکي ڪ راهم پر مار وهه وجهي
تکين ٽپي نهجو حلال سين پي پر جي نيت ذبح جي کان ڪياءِ
مگر ڪري قصد دفع جو تراهياءِ جي مري پئو تهس تڏهه ٿ نه کيا
پر ڪهڻو نڙي کنا جي جيرو لڏاءِ اهي کتا بنم ايهي ٻڌ پچار
تڏ ور پوتار نکي جيڪه هوءِ بسمله سان پر ٽس گا اچار تو ڪس نفع نکو
ايڪان رسيو مار ٽنکي ٻڌ حملا ڪري ٿو تڏ بسمله چيو تهي ور ڏ گاءِ ڪيو
جيسيءِ جلن جهڙ وسي تيسيءِ نڍ ڏيو مگر جڏهه ٿيو سواهر وڃن هو جلي سگهي
تڏهه وري تهي گاءِ ڪون کپي جانڪ پا نجي جيندو تانڙي کنا گهي
گاهه چياءِ تڏهه جڏهه ڪهي نسگهي پر جي ڪه تهي گا ڪيو نڙي ماڪار
هو جلن جهڙ وسو وهت ٿه وار جي مري پئو ته گا سڙ ته ٿيو سو مردار
حڪم سيئي شريعتا ٽن پروري يار چو ٿو جن قسم يڪين جو منجهاڏ امي هو
رسيو سگهي تهي يڪن جي سببا تير هياءِ تهي جي بسم الله
جي مري پئو تهس تڪين سو رهاءِ ٿو ٽي لگس مري منجهاڏ ڪهم پي ماگا

www.maktabah.org

اي آهي مسئلو عجيب گهڻو هينئين سين سڌهو ڏوريندي ان روايت کي مون وڏو ڏک پٽئو

سائين شريعت ۾ سهنج سڀ ڪيو ٿئو جيئن ڏڳو ڪ سانهه ڪنهن جو پوتار ٿئي

جيڪو وجينس اوڏڙو تنهن کي سگ هڻي ڪ حملا ڪري اُٿرؤ ورئو چڪ وجهي

ماڻهو تنهن کي رسيو موراءِ نہ سگهي تڏهن نيت ڪري ذبح جي تنهن کي گهاءِ ڪجي

لڳي جو تکائي سين ۽ بسمله پڙ چئجي توڙي لڳي بُکي ڪ ران ۾ پر ماري وهڻ وجي

ت ڪِيڙ ٿئي تنهن جو حلال سين تي پر جي نيت ذبح جي کان ڪيائين

مگر ڪري قصد دفع جو ترار هنيائين جي مري پيو تنهن سين ت درست نہ لکيائين

پر ڪهبو نڙي ڪنا جي جيئرو لڏائين آهي ڪتابن ۾ ايهي پڙ پچار

ت ڏور پوتاري کي جيڪڏهن هنئين بسمله سان ترار پر ٿئيس گهاءُ اچاترو تنهن ڪيُس نفعو نہ ڪو

اجا رسئو ماڻهن کي پڙ حملا ڪري ٿو ت بسمله چيو تنهن کي ورئو گهاءِ ڪبو

جيسين جهلڙ جهڙو نہ ٿئي تيسين نہ چڏبو مگر جڏهن ٿيو سو اهڙو جيئن هوند جهلي سگهجي

تڏهن وري تنهن کي گهاءُ ڪون ڪجي جان کي پانئجي جيئندو تان نڙي ڪنا ڪُهي

گهاءُ چيائون تڏهن، جڏهن ڪهي نہ سگهجي پر جي ڪنهن تنهن کي گهاءِ ڪيو نڙي مان ڪان ڏار

هو جهلڙ جهڙو سو وهڻ تهين وار جي مري پيو تنهن گهاءِ سين ت ٿيو سو مردار

حڪم سيئي شريعت تون پر وري پار چوٿون جيئن قسم پکين جو منجهه اڏامي هوا

رسيو نہ سگهجي تنهن کي پکن جي سببا تير هنيائين تنهن کي چئي بسم الله

جي مري پيو تنهن سين ت ڪيڙ سو رهاءِ توڙي لڳس نڙي منجها ڪ ڪنهن ٻي ماڳا

www.maktabah.org

مگر جي اٿي ڪبوتر ڪي ڪوگرم سائيندي
سو منجهاهٿ ذبح ٿي اٿي اڏامي

جيئي لفظ بسمله جو تهڪي ڪاهي
سو نري ڏارابي مالڪ رسيو ڪبوتر

پر اهي هٿن هيڏو ماڙن سان ٽري
هوند اچي پاڻ پهچي منزل ڏي

تڏهه سو حلال نٿو ضمي قول ڪري
پر جي رسيو ڪان ڪبوتر ڪي ذبح جي

رڳو وڃاءِ تهڪي تير تڪائي سان
تڏهه درست ٿيو جيڪو تهڪي ڪاءَ

توڙي ڪبوتر وحشي ماڙن هيڏاءَ
قاضي نهان ڪتابه ڪيڏي نهارا

پنجاجن ڪرتڪه جي وٽي جڙي ويئي
ماڙو ذبح ٿي پهچي قادر ڪين ٿي

جيسي جڙي وٽي تيسي هوندي
ڪان هياءِ تهڪي س نالي ڏيجي

تڙن سا حلال ٿي ڪرسين ڪي
ٿوڙي هئي هٿن هيڏو منجه ڪرن لڏي

ءِ جان اهڙو سڳونيا هجي مرڙ ته جو
تڏهه حلال نٿي جي گاءُ ڪياءُ ٿوءِ

جڏهه هيٺ ايندي الهي تڏهه ذبح ڪبو
جيڪي جڙي وٽي ونجي ته رسيو

پر جيڪڏهه ته ون جو جڙن اهڪواهه
نڪو جڙي سمهاري نڪو ڪرتڪي متا

نڪ ايندي گرڏوه ڪرم هري نه اه
تڏهه پڻ حلال ٿي جي هجي گاءِ

سوئي حڪم ڪبوتر جو جيڪو ڪرڻاءِ
جيڏو ڏيڪي ڏيکري ڏهجي جي ساڻ

ٿي اهڪائي تهڪي ويا مرن ويرا
هٿ موڪلياءِ تهڪي ڪيرن منجهار

جوڪب هڏن پيتم سو ڪناءِ نرياءَ
تڪين سو موچارو سو ٿيو بسمله برڪت

ءِ جان ماڪي تڙجي رسيو ڪين سڳين
گاءُ ڪياءُ تهڪي جتا سڄو ٿيئس

www.maktabah.org

مگر جي آڻي ڪبوتر کي گهر ۾ سانديي
سو منجها هٿ ڏٽي جي اڏامي

چئي لفظ بِسمله جو تنهن کي کان هڻي
سو نڙي ڏاران ٻي ماڳ رسيو ڪبوتر کي

پر آهي هٿن هيرئو ماڻهن سان مڙي
هوند اچي پاڻهين پنهنجي منزل ڏي

تڏهن سو حلال نہ ٿيو صحيح قول ڪري
پر جي رسيو کان ڪبوتر کي ذبح جي ماڳا

رڳون وڍيائين تنهن جي تير تکائي ساڻ
تڏهن درست ٿيو جيڪو تنهن کي کاءِ

توڙي ڪبوتر وحشي ماڻهن هيرايو آه
"قاضي خان" ڪتاب ۾ ڪڍي نهارجاه

پنجون جيئن ڪڙڪنهن جِي وڻ تي چڑهي وڻي جي
ماڻهو ذبح تي تنهن جي قادر کين ٿئي

جيسين چڑهي وڻ تي تيسين هوند مري
کان هنيائين تنهن کي سين نالي ڏٽي جي

تہ پڻ سا حلال ٿئي ڪڙ سيني کي
توڙي هئي هٿن هير ۽ منجهہ گهرن گذاري

۽ جان اهڙو سِگهو نہ پانئجي مرڻ تنهين جو
تڏهن حلال نہ ٿئي جي گهاء کيائون توءِ

جڏهن هيٺ ايندي اُلهي تڏهن ذبح ڪبو
جيڪي چڑهي وڻ تي وجي تنهن رسيو

پر جيڪڏهن تنهن وڻ جو چڑهڻ اهکو آهِ
نہ ڪو جڙي سج اُلهارڻ جو ڪڙ کي متا

نہ کي ايندي گهر ڏانهن، گهر ۾ هِري نہ آه
تڏهن پڻ حلال ٿئي جي هڏجي گهاء

سوئي حڪم ڪبوتر جو جيڪو ڪڙ لاءِ
ڇهون ڏيگي ڪ ٻکري کنهن جي، جي سا حامل آه

ٿي اهکائي تنهن کي ويامڻ ويرا
هٿ موڪليائين تنهن جي ڳيرڻ منجهارا

جو ڳچ هئس پيٽ ۾ سو ڪڍائين نڙياء
تہ کيڻ موچارو سو ٿيو بِسمله برڪتا

۽ جان ماڳ کي نڙي جي رسئو کين سگهيس
گهاء کيائون تنهن کي جتان سڃ ٿئيس

www.maktabah.org

تذبیہ پڑھ کتابنم تو حلال لکیس — پر جی ھیس قدرتا ذبح جی تری ما

جا ٹی جرح کیاء پی کہ ما گ کنا — تذبیہ وغیا یاء س پا ٹھ ما نجی کینا

جھی مسئلا ذبح ضرورتجا اچی تینا — ان ما گن ری بئنم ناہ ضرورت کا

تو ٹی پڑگی گدبکری کھچی ذکندی از ورکو — جن جیں سندس اکہ موت او ذرو

ہیر سا ھی تیتری جی ذبح کمیس تو — جرح کیاء تھکی ولی تول تکو

تھذبیہ حلال شئی تو ٹی بسملہ چو — کی اچی جنگم رسیو ذکندو دبکی کی

ونس کا ٹی ناھگا جہ سا ہ کھے — جیسبئی ونجی کا تی کی تیسبی ٹی

تذبیہ کاء کیاء س کہ تو لس بسم اللہ عری — تکیں ٹ حلال نہ تھجو رکجان نو دی

ٹ اچی اٹ کدبگی حامل کی کو جلی ذبح — جو کپ ھوئس پیٹم مری سو نکری

کی وری جیرو نکو پر کھم سئی سنھے — تکیں ٹ حرام تہ کپ جو امام اعظم

پر مذھبم صاحبین جی سو حلال ھو — مگر فتوی ذناء تھتی جی کی امام

ء جان نکو کپ سو جیرو پیٹ منجا — انجان کھم جیرو منجس اھی سا

پر نکناء تھکی جا ٹی جا ٹ منجا — تذبیہ کیں ٹ حرام تھجو منجہ مزن مذھا

تو ٹی نزد امام اعظم جی تہ جی یا رن — ء جان کپ نکری ایو جیرو پیٹ م

تو پروڑہ جی یقین کری تمنجس اھی سا — کی جو ریاء کنز یجی یا ھجو کجنکھ

ذبح کیاء تھکی بسملہ چی مھا — تذبیہ کیں ٹ حلال تھجو ورسیکو

ھا ٹ مطمئن سچی منجا کیں ٹ حلال جنجو — جن جیو انکی شریعتم حلال ثالہ

www.maktabah.org

تڏهن پڻ ڪتابن ۾ حلال لکيس
پر جي هيس قدرت ذبح جي نڙي ماڳ ڪنا

ڄاڻي جرح ڪيائين ٻي ڪنهن ماڳ ڪنا
تڏهن وڃايائين سين پاڻهي ماڻهن جي ڪيڻا

ڇهئي مسئلا ذبح ضرورت جا اچي اِت پُنا
ان ماڳ ري ٻئن ۾ ناه ضرورت ڪا

توڻي ڏڳي ڪ ٻکري کي ڪنهن ڏکندي زور ڪيو
جيئن جيئڻ سندس اڳاهون ۽ موت اوڏيرو

ويڑ نہ سهي تيتري جي ذبح ڪجيس ٿو
جرح ڪيائين تنهن کي وڻي ٽول تکو

تڏهين حلال نہ ٿئي توڻي ٻسمله چوءِ
ڪ اچي جهنگ ۾ رسيو ڏکندو ڏڳي کي

وٽس ڪاتي ناه ڪا جنهن ساڻ ڪهي
جيسين وڃي ڪاتي کي تيسين ٿي مري

تڏهن گهاءِ ڪيڻس ڪنهن ٽول سين بسم الله ڪري
تہ ڪيڻ حلال نہ تنهن جو رڳون جان نہ وڃي

پڻ اچي اُٺ ڪ ڏڳي حامل ڪو جهلي ذبح ڪري
جو ڳچ هوئس پيٽ ۾ مري سو نڪري

ڪ وري جيئرو نڳئو پر ڪهڻ سيئي نہ سهي
تہ ڪيڻ حرام تنهن ڳچ جو امام اعظم چوءِ

پر مذهب ۾ صاحبين جي سو حلال هوءِ
مگر فتويٰ ڏنائون تنهن تي جيڪي امام چيو

۽ جان نڳئو ڳچ سو جيئرو پيٽ منجها
اجان ڪهڻ جيترو منجهس آهي ساه

پر نہ ڪنائين تنهن کي ڄاڻي ڄاڻ منجها
تڏهن ڪيڻ حرام تنهن جو منجهه مڙن مذهبن

توڻي نزد امام اعظم جي ڪ تنهن جي يارن
۽ جان ڳچ نڪري آئيو جيئرو پيٽ منجها

ٿو پروڙجي يقين ڪري تہ منجهس آهي ساه
ڪ چوريائين ڪن ڪ پڇ پلهنجو ڪ جنگهون ڪ هڙا

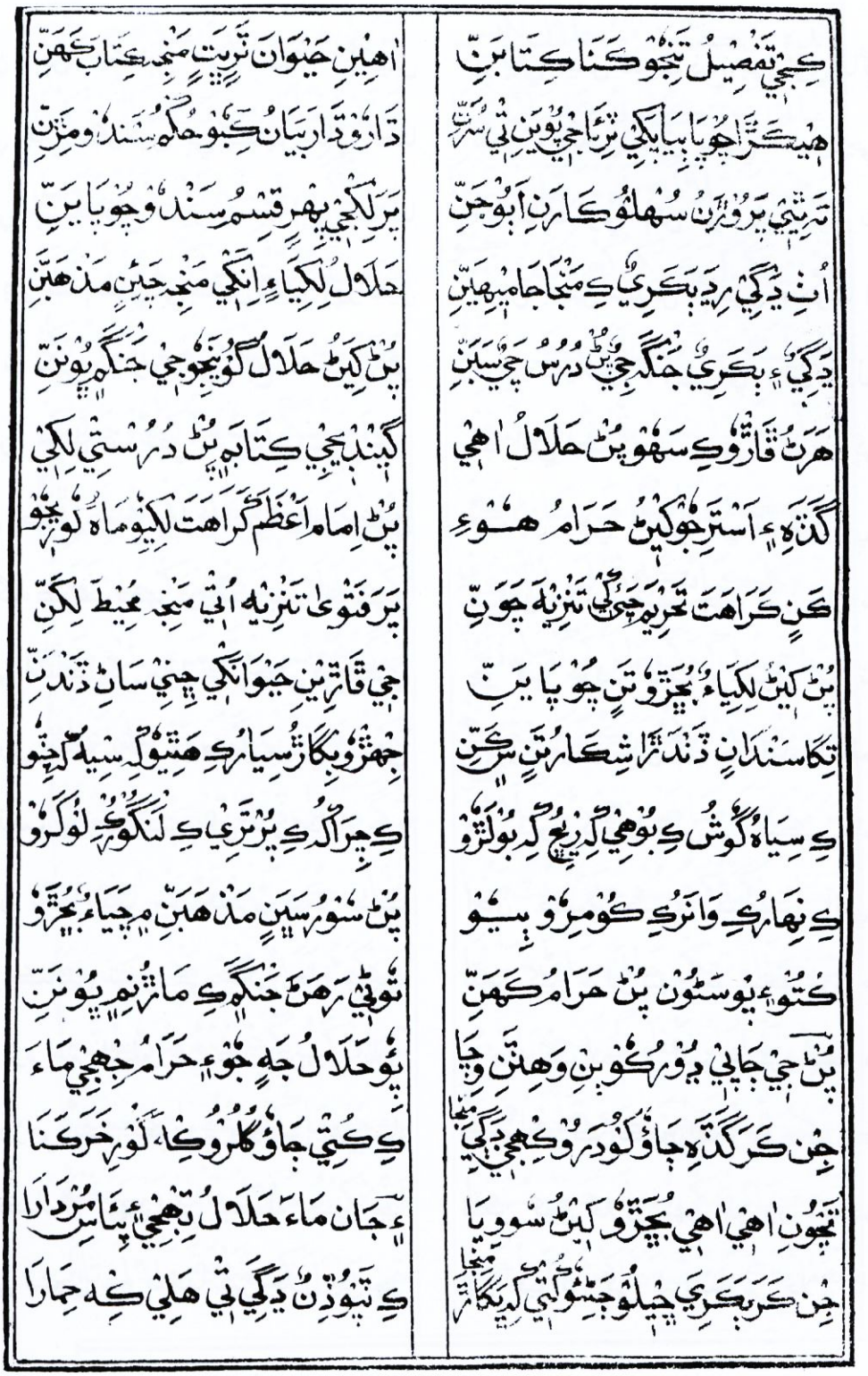
ذبح ڪيائون تنهن کي بسمله چئي مها
تڏهن ڪيڻ حلال تنهن جو ور سيڪو ڪاءِ

* هاڻي سڌجن سڃ منجها ڪيڻ حلال جن جو
جن حيوانن کي شريعت ۾ حلال ٿا لکن

---

* حلال جانورن جو بيان

www.maktabah.org

ڪجي تفصيل ٿجوڪنا ڪتابن ۾ ۽ اهڙين حيوان تربيت منجهه عتاب ڪهڙن
هيڪڙا جو ٻيا ٻيائي ڪي ٽڙيا جي يوين ٽي سڙن ۽ دارو دار بيان ڪبو حڪم سند ومڙن
تڙپي پروڙن سهلو ڪارن ابوجن ۽ پر لکجي پهر قسم سند وچو پائين
اُٺ ڏڪي ريڍ بکري ڪي منجا جامي پهائين ۽ حلال لکياءِ انکي منجهه جين مذهبن
ڏڪي ءِ بکري جنگ جي ٽڙي درس جي سبن ۽ پُٺ ڪيڙ حلال گوبر جي جنگم يونن
هرڻ قارو ڪي سهو پُٺ حلال اهي ۽ گڏيجي ڪتابم پُٺ درستي لکي
گڏهه ءِ استر جو ڪيڙ حرام هوءِ ۽ پُٺ امام اعظم ڪراهت لکيو ماه لوبر جو
ڪن ڪراهت تحريم جي ڪي تنزيه جون ۽ پر فتوىٰ تنزيه اُٺي منجهه محيط لکن
پُٺ ڪيڙ لکياءِ بجرو تن چوپائين ۽ جي قارين جوانکي جني سان ڏندن
تڪا سندان ڏندڙا شڪار تن سڙن ۽ جهڙو بگاڙ سيار ڪي هٿو لسيه لڳو
ڪي سياه گوش ڪي بوهي لڳ ڪي بولڙو ۽ ڪي جراڪ ڪي پڙڙي ڪي لنگور لوڪڙو
ڪي نهار ڪي وانر ڪي ڪومڙو ٻيو ۽ پُٺ سور سين مذهبن م جياءِ بجڙو
ڪتو ءِ يوستون پُٺ حرام ڪهن ۽ ٿوٻي رهن جنگ ڪي ماڙنم يونن
پُٺ جي جابي ٻوڙ ڪوبن وهتن وچا ۽ پُو حلال جه جوءِ حرام جهجي ماءَ
جن ڪر گڏهه جاڏ لوڏر وڪهجي ڏڪي منجا ۽ ڪتي جاڏ ڪلڙ وڪاءِ لوڙ خر ڪنا
ٿجون اهي اهي بجڙو ڪيڙ سوويا ۽ جان ماءَ حلال ٻڌهجي ءِ پاس مڙدارا
جن ڪر بکري چيلو جٽو ڪي ڪيڪاڙ منجا ۽ ٿيو ڏن ڏڪي ٽي هلي ڪه حمارا

www.maktabah.org

ڪجي تفصيل تن جو ڪنا ڪتابن
آهين حيوان ٽين پَتين منجهه ڪتاب ڪَهن

هيڪڙا چوپايا ٻيا پکي ٽئا جي پوين تي سُرن
ذاروڌار بيان ڪبو حڪم سندو مڙن

ته ٽئي پروڙڻ سهلو ڪارڻ اڀوجهن
پر لڪجي پهرين قسم سندو چوپاين

اُٺ ڍڳي ردِ ٻڪري ڪ منجها جا مينهن
حلال لکيائين ان کي منجهه چئن مذهبن

ڍڳيون ۽ ٻڪريون جهنگ جون پڻ درس چيون سين
پڻ ڪِيڻ حلال ڳئوئن جو جي جهنگ ۾ پُونن

هرڻ ڦاڙهو ڪ سهو ۾ پڻ حلال آهي
گينڊي جي ڪتاب ۾ پڻ درستي لکي

گڏه ۽ اُستر جو ڪِيڻ حرام هوءِ
پڻ امام اعظم ڪراهت لکيو ماه گهوڙي جو

ڪنين ڪراهت تحريم چئي، کي تنريه چون
پر فتويٰ تنريه اتي منجهه "محيط" لکن

پڻ ڪيڻ لکيائون بچڙو تنين چوپاين
جي ڦاڙين حيوان کي چني ساڻ ڏندن

ٽِکا سندان ڏندڙا شڪار تنين سين ڪن
جهڙو بگهڙ سيار ڪ هٿيو ڪ شينهن ڪ چيٽو

ڪ سياه گوش ڪ بوهي ڪ رڇ ڪ پولڙو
ڪ چراخ ڪ پرتري ڪ لنگور ڪ نوڪرو

ڪ نهار ڪ وانرڪ ڪو مرون ٻيو
پڻ سوئر سيني مذهبن ۾ چيائون بچڙو

ڪتو ۽ پوسٽون پڻ حرام ڪهن
توڙي رهن جهنگ ۾ ڪ ماڻهن سان پُونن

پڻ جي ڄاپي ڊور ڪو ٻن وهٽن وچا
پيءُ حلال جنهين جو ۽ حرام جنهن جي ماء

جيئن ڪر گڏهه ڄلو ڪودڙو ڪنهن جي ڍڳي منجها
ڪ ڪُتي ڄائو گلڙو ڪنهن گورخر ڪنا

ته چون آهي بچڙو ڪِيڻ سو ويا
۽ جان ماءُ حلال تنهن جي ۽ پئاس مردارا

جيئن ڪر ٻڪري ڇيلو ڇٽيو ڪتي ڪ بگهاڙ منجها
ڪ ٽپو ڏنو ڍڳي تي هلي ڪنهن حمارا

www.maktabah.org

كِهرَ ٹِي ٻِي حمل رهيو ڪناڪ سيار
تجيءِ جاؤ تن منجاسو جياءِ موجار

اِن مسئليم ماءَ ٻِي لڪن اِعتبار
جيڪو حڪم تهجو سو ٻِي سند وبار

ڪفاياءِ ڪافيم اهي ٻِي ٻچار
پر ٻِي تذ وڪي ڪالڙي هيي سٺهو

جدڙه ٻچو سجو ايهار اهي ماءِ جهو
ءِ جان تڙه ٻچو ٻِي ايهار پوجي پوءِ

تا نجان سجو ٻِي پوجهو تان ڪيڙ حرام ٿو
ءِ جان ڪا ايهار پوجي ڪاماسِ جي هوءِ

جن ڪراهيس مٿو ڪٽي جهڙو باقي پٺه
تڙه حڪم تهجو عالم فرمايو اهو

تڙ تو پس پنهنجا ءِ ڪتن جي جوڙي سو جڙه
پوءِ جان وڃي ٿيو ڪتس هلي هنڪا ندو

تان حڪم تهڪي تهڙو جهڙو ڪٽي جو
ءِ جان وڃي ڪڙو پنهنجس تان ڪين ملا سو

حڪم تڙه ڪي ٻِي ڪر ٻچو پڙهاجون ڏبو
مگر مٿو ودي تهجو اچلي وجبو

جو هو ڪٽي جهڙو سو ڪيه درس نهوءِ
مٽي ڏار امڙي ٻيو اهي موجار و

ءِ جان پوڻي پنهنجا سر پٽ ڪتس گدڙي
تڙه چياءِ تخو حيلو هي ڪبي

جن ماهه هيڪاندو گاهس وٽس ڪڍي رکي
جان گاڏاءِ ماهلي ءِ گاهه ڪين جري

تان ڪيڙ حرام تهجو ڪتو سو جيجي
ءِ جان گاهه جناءِ مڙي ماهه ڏناءِ جڙي

تڙه حڪم ٻِي ڪري جو ڏناءِ تهڪي
مگر مٿو تهجو وجبو اگاهه اچلي

ءِ جان گاڏاءِ ماهلي ءِ جناءِ گاهه
تڙه هيٺ تهڪي لڙ لنگنا

اهان ڪهڙي دانه ڪري صحي سڀي
جان داهه ڪياءِ تهڙي جهڙي ڪن ڪتا

تان ڪٽي جهڙو ٻچو اهي تڙه جو ماهه
ءِ جان داهه ڪياءِ تهڙي جهڙي ٻڪرين

www.maktabah.org

ڪ هرڻي کي حمل رهيو ڪنا ڪنهن سيار ۔ ت جيڪي ڄائو تن منجها سو چيائون موچار

ان مسئلي ۾ ماءُ تي لکن اعتبار ۔ جيڪو حڪم تنهن جو سوئي حڪم ٻار

"ڪفايا" ۽ "ڪافي" ۾ آهي اي پچار ۔ پر هي تڏهوڪيون ڳالهڙيون هينئين سين سڌو

جڏهن ٻچو سڄو اِيهار ۾ آهي ماء جهو ۔ ۽ جان تنهن ٻچڙي کي ايهار پيءُ جي پوءِ

تان جان سڄوئي پيءُ جيهو تان ڪِيڙ حرام ٿيو ۔ ۽ جان ڪا ايهار پيءُ جي ۽ ڪا ماڻس جي هوءِ

جيئن ڪر آهيس مٿو ڪتي جهڙو باقي پهون جهو ۔ تڏهن حڪم تنهن جو عالمن فرمايو اهو

ت ٽولي سين پنهڙ ۽ ڪتن جي ڇوڙي سو ڇڏيو ۔ پوءِ جان وجي ٿيو ڪتن سين هلي هيڪاندو

تان حڪم تنهن کي تهڙو جهڙو ڪتي جو ۔ ۽ جان وجي گڏيو پنهڙ سين تان ڪِيڙ حلال سو

حڪم تنهن کي ٻڪري جو پڙهيا چون ڏٻو ۔ مگر مٿو وڍي تنهن جو اُڇلي وجهبو

جو هو ڪتي جهڙو سو ڪهين ڏُرس نہ هوءِ ۔ مٿي ڏاران مڙئي ٻيو آهي موچارو

۽ جان ڀوني پنهڙ سين، پڙ ڪتن سين گڏجي ۔ تڏهن ڇيائون تن جو حيلو هي ڪجي

جيئن ماه هيڪاندو گاه سين وڻس ڪٽي رکجي ۔ جان ڪاڏائين ماهه کي ۽ گاهه کين چري

تان ڪِيڙ حرام تنهن جو ڪتو سو ڇڏجي ۔ ۽ جان گاه ڇنائين مڙئي ماهه ڏنائين ڇڏي

تڏهن حڪم ٻڪريءَ جو ڏنائون تنهن کي ۔ مگر مٿو تنهن جو وجهبو اڳاهون اڇلي

۽ جان ڪاڏائين ماهه کي ۽ ڇنائين گاهه ۔ تڏهن هٽي تنهن کي لَٽ لڳن تا

اهان ڪهڙي دانهن ڪري صحي سڌي سا ۔ جان دانهن ڪيائين تهڙي جهڙي ڪن ڪتا

تان ڪتي جهڙو ٻچرو آهي تنهين جو ماه ۔ ۽ جان دانهن ڪيائين تهڙي جهڙي ٻڪرين

www.maktabah.org

تَدِهٖ کِیْنْ تِھْجُوْدُرُسْتْ مُؤْمِنَنْ ۔ پَرْمَتُوْ وِجْبُوْ اُجْلِیْ عَالَمِیْ جُوْنْ

ءِ جَانْ پَھُنْ ءِ کُتَنْ جِیْ مِزَنْ کَرِیْ سُوْ ۔ تَدِهٖ فِکْرُ تِھْجُوْ ھِھْرُوْ چِیَاءْ

جِنْ پَائِیْ پَائِیْ ثَائِمْ مَھْدَاسِ رَکِھِیْ ۔ جَانْ لَبِیَاءِ جِیْسِ کُتُوْ جِیْ لَبِیْ

تَانْ حُکْمْ کُتِیْ جُوْ تِھْکِیْ مَنْجْ کِتَابْ لَکِیْ ۔ ءِ جَانْ پَھُنْ جِنْ بِیْتَاءِ دِیْنِیْ تَکْ تِھْکِیْ

تَانْ کِیْنْ حَلَالْ تِھْجُوْ جِیْ رِیْ مَتِیْ ۔ ءِ جَانْ لَبِیَاءِ جِیْسِ رِیْ بِیْ تَکْ دِیْنِیْ

تَدِهٖ کُھَنْ دَارَ اِتِھْجِیْ خَبَرْ نَ پُوْنْدِیْ ۔ جَدِهٖ ذَبْحْ کِبُوْ تِھْکِیْ تَدِهٖ نِرْتْ کِیْ

جَانْ اَنْدَرْ اِنْکِیَاتِهٖ مَنْجَاءِ اُوْجَرِیْ نَھُوْ ۔ تَانْ کِیْنْ تَهِ جُوْ بُحْرُوْ دُرُسْ نَ تِیْنْدُوْ

جَانْ اُوْجَرِیْ نِکِیْتِیْ اَنْدَرْ سَاڈْ وَرِیْ ۔ تَا حُکْمْ تَهِ کِیْ تِھْرُوْ جِھْرُوْ بِکَرِیْ کِیْ

مُکَرْ مَتُوْ تِھْجُوْ وِجْبُوْ اُجْلِیْ ۔ قَاضِیْ خَانْ ءِ مَسْعُوْدِیْ مَسْلُوْ بِسَجِیْ

پُنْ جُوْ وَھِتْ اُمِیْ حَلَالْ اَصْلْ کِیْمْ مُوْ ۔ پَرْ یُوْنِیْ پَلِیْتِیْ جِنْدْ وَ بِسُوْتِرِیْ بِنَارْ

گَاھْ پُجَرِیْ مُوْرِهٖ پَلِیْتِیَا دَارْ ۔ پُوْءِ نِکَرِیْ بُجَرِیْ تِھِیْ مَاهْ مُنَجَا

کِنْ مَاهُ کِیْ رُتِھْجُوْ لِکَیَاءُ مُرْدَارْ ۔ مُکَرْ جِیْ لَبِیْ اِیَارِیْ تَهِ وَھِنْدِیْ کِیْتَا

گَاھْ مُوْ چَارْ وَ چَارِ جِیْ تِنِیْ مِنْ تَهِ کَا ۔ تَدِهٖ وِیْنِیْ دُرُسْتِ تِیْنِیْ کِیْ رُسَنْدُسْ مَاهْ

گَانِیْتْرُوْ تِنِ ذِیْھَنْجُوْ کَنِ لِکَیُوْ ھِیْ ۔ تَانْ ءِ دِیْگِیْ کِیْ لَبُوْدَهٖ پُوْرَائِیْ ذِیْہ

جُرْکِنِیْ ذِیْہُ ھِیْکَرُوْ وُکَرْ جِلِیْ رِیْ ۔ پُنْ رِدِّ بُکَرِیْ کِیْ نَرِیْ چَارِ ذِیْنَہٗ لَبِجِیْ

مُکَرْ مَصِیْ قَوْلُ کِتَابِمْ ھِنِیْ رَتُوْ اِیْ ۔ تَگَانِیْتْرِیْ کِیْ ذِیْھَنِیْ اِعْتِبَارُ نَکِیْ

تِیْسِیْ لَبِیْ تَنِکِیْ جِیْسِیْ بُوْءِ وِیْنِیْ ۔ ذَبْحْ کِیْ تَدِهٖ جَدِهٖ ھِیْ قَرَارُ تِیْ

www.maktabah.org

تڏهن ڪيڻ تنهن جو درست مؤمنن
پر مٿو وجهبو اڇلي عالما ايئن چون

۽ جان پهڻ ۽ ڪتن جي مڙن ڪري سو دانه
تڏهن فڪر ڪبو تنهن جو هڏو چياڻ

جن پاڻي پائي ٿانءُ ۾ مهداس رکجي
جان لٻيائين جڀ سين ڪتو جيئن لٻي

تان حڪم ڪتي جو تنهن کي منجهه ڪتاب لکي
۽ جان پَنهن جيئن پيتائين ڏيئي تَڪِ تنهن کي

تان ڪِيڻ حلال تِنهن جو جيڪي ري مٿي
۽ جان لٻيائين جڀ سين ڪين پئي تڪ ڏيئي

تڏهن ڪهڻ ڏارا تنهن جي خبر نہ پوندي
جڏهن ذبح ڪبو تنهن کي، تڏهن نِرت ڪبي

جان آندا نڳيا تنهن منجها ۽ اوجهري نہ هوءِ
تان ڪِيڻ تنهين جو ٻڇڙو درس نہ ٿيندوءِ

جان اوجهري نڪتي آندن ساڻ وري
تا حڪم تنهين کي تهڙو جهڙو ٻڪري کي

مگر مٿو تنهن جو وجهبو اڇلي
"قاضي خان" ۽ "مسعودي" ۾ اي مسئلو پسجي

پڻ جو وهڻ آهي حلال اصل ۾ ڪِيڻ ۾ موچار
پر ٻوني پليتي چرندو بسُوڙي نِبار

گاه نہ چري مورهين پليتيا ڏار
بُوءِ نڪري ٻڇڙي تنهنجي ماه منجهار

ڪيڻ ماه ڪ ڪير تنهن جو لکيائون مُردار
مگر جي لئي اٻياري تنهن وهڻ کي ڪيترا ڏينهڙا

گاه موچارو چارجي تن ۾ تهين کا
تڏهن وجي درست ٿئي ڪير سندس ۽ ماه

ڳاڻيٽو تن ڏينهن جو ڪنين لکيو هيءَ
تہ اُڻ ۽ ڏڳي کي لئبو ڏه پورائي ڏينه

جهرکي ڏينهن هيڪڙو، ڪڪڙ جهلي ٽي
پڻ رڌ ٻڪري کي ٽي چار ڏينهن لئجي

مگر صحيح قول ڪتاب ۾ هن پر ٿو آڻي
تہ ڳاڻيٽي کي ڏينهن جي اعتبار نہ ڪجي

تيسين لئجي تن کي جيسين بُوءِ وجي
ذبح ڪجي تڏهن جڏهن هينئون قرار ٿئي

www.maktabah.org

پرڻي جلن جو جيوا نجو سوءِ لازم نڊ هوءُ
جڏهن هي پليتي ڏور سو جري ڪين ٿو

ءِ جان پليتي پاڻ جري ڪي پاڻ جري گاهه
بوءِ ٻجري تهم تي نه پيدا

نڊ ڪين درست تهجو بدنه دارا
ٿوڻي ڏيڪي ڪي بکري ڪڙاهي سا

تيلاهه کا ڏور سول ربي ڪڙ سند و ماهه
جيڪڏهن پيي ڪير گڏهه جو جيلو ڪيو

ڪ ڪير ڏناءُ تهڪي ڪيو ڪي سور جو
ڪ خمر پيار ناءُ انڪي ڪ پاڻي پليتي گڏو

جان اهي ايڪا مر ٿيو پهرو ڪي پيو
تان حڪم تهجو هجڻ پڙهن فرمايو

تجان پيتي پنجاتا پرينده ذبح ڪيا سو
تان ڪين حلال تهجو لکياءُ پڏرهو

ءِ جان پين پنجاتا ان ٿولن جي مڏهه گڏڻي
ڪ پيار ناس اصله ڪيڙا پيرا

نڊ ڪين تهجو جياءُ نجڪاءُ
جي جليس ان ٿولن ڪنا ڪڙي چارڏهر

چار جيس تن ڏيهنم موچار پرو گاهه
تو ڪي موچار ويتي ته سند و ماهه

جي ڪه ڏيڪي بکريس وينجي جماع ڪيو
ڏوهه پرياءِ پاڻ ڪي ڪري ڪم ڪهو

تعزير سڙان تهڪي پرينده ذبو
پرڪين ته حيوا نجو حرام چون نهو

مگر چنگ تي پاسو ڪي ڪنا ڪين تهنجي ٿو
ڪهي ڪري تهڪي ڪا ڪي چڏ بوءِ

اعتماد پڻ انه قولتي منجهه خلاصي جوءِ
جن حضره علي اهڙي وهيلي ڪهي ڪا ڙيو

پيو قسم تن حيوان جوڙي ڪين نگرجن
اهي چياءُ پڏرهو منجهه پکرين

لکيو ميان تهجو هنير عالمن
جهڙو نبارڪ ٿر مجي ڪ بهري شڪرو

ڪين حرام تنجو مستي مؤمنن

www.maktabah.org

پر اي جهلڻ جو حيوان جو سو لازم تڏهن هوءِ
جڏهن ري پليتي ڏور سو چري کين ٻيو

ءِ جان پليتي پڻ چري، کي پڻ چري گاه
ٻُوءِ ٻچڑي تنهن ۾ ٽئي نہ پيدا

تڏهن کِيڻ درست تنهن جو ٻڌڻ ئي ڏارا
توڙي ڏڳي ڪ ٻکري ڪ ککڑ آهي سا

تيلاه کاڏو رسول رب جي ککڑ سندو ماه
جيکڏهين پيئي کير گڏه جو چيلو ڪ گهيٽو

ڪ کير ڏنائون تنهن کي ڪتي ڪ سوئر جو
ڪ خمر پياريائون ان کي ڪ پاڻي پليتي گڏئو

جان آهي اجا مرتبو پهريون ڪ ٻيو
تان حڪم تنهن جو ههڑو پڙهين فرمابو

ته جان پيتي پڃاڻا پريندي ذبح ڪيائون سو
تان کيڻ حلال تنهن جو لکيائون پڌرو

ءِ جان پيڻ پڃاڻان ان ٽولن جي مُدة گذري کا
ڪ پياريائينس اصلهين گهٽيرا پيرا

تڏهن کيڻ تنهن جو چيائون نہ جُڳاءِ
جي جهليس ان ٽولن ڪنا ٽي چار ڏينهڑا

چارجيس تن ڏينهن ۾ موچارڙو گاه
ته وجي موچارو ٽئي تهين سندو ماه

جي ڪنهن ڏڳي ڪ ٻکري سين وجي جماع ڪيو
ڏوه پريائين پاڻ کي ڪري ڪم ڪچو

تعزير سڌراڻو تنهن کي پريندي ڏبو
پر کِيڻ تنهن حيوان جو حرام چون نہ هوءِ

مگر چگو ته پاسو ڪجي کنا کِيڻ تنهن جي توءِ
ڪُهي ڪري تنهن کي کانئي چڏبو پوءِ

اعتماد پڻ انهيءَ قول تي منجهه "خلاصي" چوءِ
جيئن حضرت علي اهڙي وهت کي ڪُهي کانرايو.

* ٻيو قسم تن حيوانن جو جي کِيڻ نہ گهرجن
آهي چيائون پڌرو منجها پکيئڙن

لکيو بيان تنهن جو هن پر عالمن
ته جيکي منجها پکي شڪار چنبي سين ڪن

کِيڻ حرام تن جو مٿي مؤمنن
جهڙو باز ڪ ترمچي ڪ بهري ڪ شڪرو

---

* حلال ءِ حرام پکين جو بيان

www.maktabah.org

ڪ سرن ڪ سچا نوڪ ڪجڻ ڪ باشو ۔ ڪيڏ ان مڙن جو سياءُ ڇڙو
ٻڌ جڏڪي ڪيڏ ٻليتي ٻڪيڙا ڪ ڏونڊي ۔ پرسي ٻليتي رهي ٻوڪين ڀڄن
ڪيڏ زبون ٿيڻو لکيو ڪتابن ۔ ڇڏي جنبي س ٻڪيڙا جي شڪار مڪرين
نڪ نسوري ڏونڊنڪي ڪ ٻليتي ۔ سائي سي حلال ڪيا عالم فرمايين
جهڙ و ابابيل ڪ ڪيڙو مور ڪ جڙ ڪٽي ۔ ڪ هدهد ڪ چوٽيرو ڪبر ڪ ڏوهائي
ڪ ڪبوتر ڪ گرنجو ڪ ورڻ هوء وڻيئي ۔ ڪ ڪنڊ ڪ مرغابي ڪ تترڪ تغدر ڪ
ڪ شتر مرغ ڪ بلبل ڪ قاز ڪ قمري ۔ ڪ ڪڪر رهي جا مازيم ڪ ڪڙ جنگ
ڪيڏ چتوءِ جڏڪي ٻڌ حلال لکياءُ ۔ مذهبم امام اعظم جي انبر جيا
اهي حڪم ڪانگ جو مٿي چئي پتين ۔ صحي سڀني تنڪي هي جن ڪنن
هيڪڙو قسم ڪانگ جو اهڙو اهي ۔ جو شڪار جنبي س ڪري پڪيڙا قاڙ
ڪيڏ ته جو ڇڙو منجهه ڪتاب لکي ۔ ٻو قسم ٿهجو اهي جون اهو
جو ٻليتي ڏاڙا مورهه جني ڪين ٻو ۔ اهي ڪيڏ مومنڪي درست نه ته جو
ٽيون قسم ٿهجو اهو ٻي لکن ۔ جو چيڻي ٻليتي کي ٻڌ چني ان
ٻڌ جو چني سڏاءِ انکي او جو تو قسم ۔ ڪيڏ ان ۾ قسمن جو درست مسلمن
ٽيون قسم تن حيوانن جو ڪيڏ حرام ۔ اهي تن ڏولن ڪاجي مٿي زمين سرن
سڀ سيڻي حرام لکيا اندر ڪتابن ۔ ڇڏي ڇڙو ڪ ڪرو ڪ ڪچي ڪ جاهو
ڪ ورڻ هڏ مڙن ڪ ٻوٽين ساهو ۔ ڪ ڪنو جو گرنجو ڪ ورڻ جنگ سندو

www.maktabah.org

ڪ سرڻ ڪ سيڇانو ڪ ڳجهه ڪ باشو ڪِيڻ ان مڙني جو ڇيائون ٻُڇڙو

پڻ جيڪي ڪِيڻ پليتي پکيئڙا ڪ ڏوندِ تي پون پر سي پليتي ري ٻيو ڪين ڇُٽن

ڪِيڻ زبون تن جو لکيو ڪتابن ۽ چنبي سين پکيئڙا جي شڪار نہ ڪرين

نہ ڪي نسوري ڏوندين کي ڪ پليتي کي کين سائين سي حلال ڪيا عالم فرمائين

جهڙو ابابيل ڪ ڳيرو، مور ڪ جهرڪي ڪ هُدهُد ڪ چوٽير ڪ ڪبر ڪ دوهائي

ڪ ڪبوتر گهرن جو ڪ وري وحشي ڪ ڪُنج ڪ مُرغابي ڪ تِتر ڪ ٽُغدري

ڪ شُتر مرغ ڪ بُلبل ڪ قاز ڪ قمري ڪ ڪڪڙ رهي جاماڻهن ۾ ڪ ڪڪڙ جهنگ سندي

ڪِيڻ چتوء ۽ چِپ کي پڻ حلال لکيائون مذهب ۾ امام اعظم جي ان پر چيائون

آهي حڪم ڪانگ جو مٿي چئن پَتيَن صحي سڃجي تن کي هينئين جي ڪنن

هيڪڙو قسم ڪانگ جو اهڙو آهي جو شڪار چنبي سين ڪري پکيئڙا ڪاڙي

ڪِيڻ تنهن جو بچڙو منجهه ڪتاب لکي ٻيو قِسم تنهن جو آهي چون اهو

جو پليتي ڏاران مورهين ڇُٽي ڪين ٻيو آهي ڪِيڻ مومنن کي دُرست نہ تهين جو

ٽِئو قسم تنهن جو اهوئي لکن جو ڇُٽي پليتي کي ۽ پڻ ڇُٽي اَن

پڻ جو ڇُٽي سدائين اَن کي او چوٽون قسم لکن ڪيڻ اِن بن قسمن جو دُرست مسلم

ٽِئو قسم تن حيوانن جو ڪيڻ حرام جن آهي تنين ٽولن کان جي مٿي زمين سُرن

سي سيئي حرام لِکيا اندر ڪتابن جهڙو نور ڪ ڪِرڙو ڪ ڪچون ۽ ڄاهو

ڪ وري سپ ڪ سرجڻو ڪ سوپيري سانپو ڪ ڪُوئو جو گهرن جو ڪ وري جهنگ سندو

www.maktabah.org

ڊِ ڪَهِ ڊِ ڏيڏَرُ ڊِ بَتُونَ ڪَرِ وِڃِي سَانڊَ ڊِ سِيا تُو پَائِي جُوڊِ بَيابَاني ٿُوءِ

ئِنِ مِڙنِ نُولَنجُو ڪَئِنُ دُرُسْتُ نَهُوءِ پُٹُ رَتُ وَهَندَ رُنِيتِي جَنِ مَنجُ نُولَنِ

بَه نُولَ حَلَالُ لِڪِياءُ مِڙِئِي مَنجَاتَنِ هِيڪُ مِڃِي مَڪَرِ بِيا سِئِي صَحِيءِ جَنِ

بِيا سِيئِي تِنڪَانِ عَالِمَ حَرَامُ چُونِ جُهڙُ وَمَهُو مَنڪُنِ ڊِيئِنِ ڪَرِ ڪَارُولَه سَارُ

ڊِ پَتَنگَرِ ڪَرِ ڪِيرِ پُوڊِ مَڪَرِ مَڪِرِئِي ڊِ تِنڊُنُ ڊِ ڪُوئِيرُ وَلَه ڪِيرِ نَنڊِئِي لَه وَڏَائِي

ڊِ مَڪَرِ مَالِڪِي بِي ڊِ جُونِ ڊِ اُڏُوهِي پُٹُ قِسمِ سِيئِي ڪِينِ جَاجِيا ءِ بُجَرَا بِيا

تُوئِي ڪِيانِ اَيِّجَاءِ مِيوِي سَنڊَا ڊِ پِتُ ڪَدِ جِي جَنِ مَنجَاءِ تُوئِي

مَڪَرِ سُوفَ ڊِ ڪَارَڪَمِ ڪِيَاجِي لَئِنِ ڊِ ڪِيانِ يُونِ مُنڪَمِ ڊِ لِمَامِ جَارَنِ

مَاڙُوئِي تَنجِي ڪَدِئَ ڪَنَا عَاجِزِي اَيِّئِنِ تَڏِهِ ڪِيئُ سَنڊِيَانِ نُولَبِي صُوفِ ڏِي

جِي ڪِيَاڪَدِيءِ نَسَڳَبَاسِي مَعَافُ تَاجُونِ مَطَالِبُ اَلمُومِنِينَ مِرِي اِشَارَهَ لِڪَنِ

پَرَجِهِي ڪِي ڪَدِي سَڳِي تَهِمِ مُوسَرَنِ جَاپَنُ جَنِ تُولَنجُو پَائِي مِلَاءِ هِڪَ سَدَّ

رَتُ وَهَندَ رُنِيتِي تَنِمِ مُورَاءِ ۞ ڪِينُ حَلَالُ نَهِڪَڙُو تُولُ نِيَاءِ

مَڪَرِ مِڃِي جَنِجِي جُهڪِي سَادُرُسُ لِڪِياءِ پَرَجِهِي ڪِي ثُوڪَ جَاپَنُ سُڪِي اُتِي پَائِي

جُهوَ اَيِّڪِي پَائِي جَاجِي ڪِي ثَابِسَنِ ڪِينُ دُرُسْتُ تِنجُو اُتُو عَالِمَنِ

قِسمِ جِي مِڃِي جَاسِي دُرُسْ سِيئِي تُوئِي لَسِي هُوءِ سَا تُوئِي جَلِيرِي

تُوئِي اِڃِي رَنڪَ سَاڊِ وَرِنِ ڪَارِيرِي تُوئِي وَڏِي سَاڪَنُ ڊِ اِهِي نَنڊِيرِي

تُوئِي لُهِرِ ڊِ سَنڊِ ڪَالِ ذَاتِ حُكمَنِ جِي پَرِ ڪِينُ مِڃِي جُومِرِهِ تَڏِهِ حَلَالُ تِيَنِي

www.maktabah.org

ڪ ڪه ڪ ڏيڙ ڪ پٽون ڪ وڃي ڪ سانبو ڪ سياتو پاڻي جو ڪ بياباني توءِ

ان مڙن ٽولن جو ڪِيڙ ڏرست نہ هوءِ پڙ رت وهندڙ نہ ٽئي جنين منجهہ ٽولن

ٻہ ٽول حلال لکيائون مڙئي منجها تن هيڪ مڃي، مڪڙ ٻيا، سڀي صحي ڪجن

ٻيا سيئي تن کان عالِم حرام چون جهڙو مهو مُنگهڙ ڪ جنيءِ ڪ ڪاڙو ڪ ملکوڙي

ڪ پتنگ ڪ ڪڙڪٻيتو ڪ مک ڪ مڪڙي ڪ ٽنبڙ ڪ ڪوريڙو ڪ ڪيڙ ننڍي ڪ وڏي

ڪ مک ماکيءَ جي ڪ جُون ڪ اڏوهي پڙ قسم سيئي ڪِيئن جا چيائون بچڙا

توڙي ڪينئان اَن جا ڪ ميوي سندا ڪ پَڙ ڪيجي جن منجها ڪ توڙي ڪ ٻيا

مگر صوف ڪ کارڪ ۾ ڪينئان جي لين ڪ ڪينئان پون مگڻ ۾ لِهَا ۾ چارن

ماڙهو تن جي ڪيڙ ڪنا عاجز ٿي اُيين تڏهن ڪيڙ سندي ٽن ٽولن جي موڪل ڏني پڙهين

جي ڪينئان ڪيي نہ سگهبا سي معاف ٿا چون "مطالب المؤمنين" ۾ اي اشارة لکن

پر جيڪي ڪيي سگهجي تنهن ۾ مَ ويسرن جاپڙ جنين ٽولن پاڻي ۾ ءِ رَهَڪِ سدائين

رت وهندو نہ ٽئي تنهن ۾ موراهين ڪِيڙ حلال نہ هيڪڙو ٽول نيائين

*مگر مڃي چئجي جنهن کي سا درس لکيائين پر جيڪي ٽوڪ جاپن سُڪي اتي ءِ پاڻي ۾ پونن

جهڙا پکي پاڻيءَ جا کي ڪي ٿا پسجن ڪِيڙ درست تن جو اُتو عالمن

قِسم جي مڃي جا سي دُرس سيئي توڙي لسي هوءِ سا توڙي ڇليري

توڙي اڇي رنگ سا ڪ وَرن ڪاريري توڙي وڏي سا گهڙو ڪ آهي ننڍيري

توڙي لُهر ڪ سنڪ کا ڪ ذات حَڪمن جي پر ڪِيڙ مڃي جو مِڙهين تڏهن حلال ٽئي

---

* مڃيءَ جو بيان

www.maktabah.org

جذہ تیو مرن تھجو کہ سبب کری جن کر جلی انداء پائی کنا ہر تہ کی
کی تیو دیئی پانہ نکری بھر اچی کی دریا وڈو تھکی کندیئی اچلی
کی رتری ویو پائی مچی ناسکی منج جذہ کی مچی ہیکڑی ہیکی کھی موکلی
کی یچی رہی جاریم کی کندیم انکی کی کوئکی تھکی ہنب سانڈ چی
کی کوتول وداء پائی مچو مچی کی مری سوترائی سبا منم پائی چی
کی گرمی مسجہ جی کی پائی م میری کی کوسائی پائی کی تذائی وری
کلوئکی تھس مچی پئی مری تئن سین صور منم کئن دسی تئی
عجان سبب مچی جی موتعوظ اہر نہ سبی مرن مری یا ہی کہ مرض کری
کی مئی لذاء پائی م پر خبر کا توی تکی مرن انجو کہ سبب کری کہ ری سبب اہی
تذہ کئن دس نہ تھجو مومن مئی یادکی ئی مسئلو ہی کنس سئی یادکی
پرجی کذہ پائی وورتری مچی منا پرکی رہیوس پائی م پو بھر تھا
جان اہیس پار سسی جو بھر پائی کا تان کئن حلال تھجو لکن عالم تا
عجان سسی پائی م لا بھر یچی یار تذہ عللن تھجی کئن تی ذنون کین قر
کفایا تین م کدی تن من مہار پئن جاتری پائی تی مچی موت پوا
حکمتہ جو ہمہ و منجہ کتابن اہ تجا سچی ایامی پٹ پر موتی بیئی سا
تان کئن سندی تھجو منع کیا مورا عجان اہی پیت پر منجس سوجہ نکا
تا بجان سبب تھجی منجہ تو سچی پیدا جن لگر ہ سر پٹ انچی کر پیت تی کوکا

www.maktabah.org

جڏهن ٽيو مرڻ تنهن جو ڪنهن سبب ڪري
جيئن ڪر جهلي آندائون پاڻي ڪنا ٻهر تنهن کي

ڪ ٽپو ڏيئي پاڻهي نڪري ٻهر اچي
ڪ دريا وڏو تنهن کي ڪنڌي تي اُڇلي

ڪ رڙهي ويو پاڻي مڇي تا سُڪي منجهه ڇڏي
ڪ مڇي هيڪڙي ٻئي کي ڪِهي موڪلي

ڪ ٻجهي رهي جاريءَ ۾ ڪ ڪُنڊي ۾ اٽڪي
ڪ ڪو پکي تنهن کي ڇهنب ساڻ ڇڻي

ڪ ڪو ٽول وڏائين پاڻيءَ ۾ جو مڇيءَ کي ماري
ڪ مري سوڙهائي سببا مَٽ ۾ پاڻيءَ جي

ڪ گرميءَ ۾ سڄ جي ڪ پاڻيءَ ۾ ميري
ڪ ڪوسائي پاڻي کي ڪ ٽڏائي وري

ڪَلو لڳي تنهن سين مڇي پئي مري
تِئن سيني صورتن ۾ ڪِيڙ ڏُرس ٽئي

ءِ جان سبب مڇي جي موت جو ظاهر نہ پسجي
مرڻ مري پانهنجي ڪ ڪهين مرض ڪري

ڪ مُئي لڏائين پاڻيءَ ۾ پر خبر ڪان پوي
ته ڪ مرڻ ان جو ڪنهن سبب ڪري ڪ ري سبب آهي

تڏهن ڪيڙ ڏُرس نہ تنهن جو مؤمنن مٿي
اي مسئلو هينئين ڪنن سين سٽي ياد ڪجي

پر جيڪڏهن پاڻي وئو رڙهي مڇي مٽا
پر ڪِين رهيوس پاڻي ۾ پئو ٻهر تها

جان آهيس پار سِسي ٻهر پاڻي ڪا
تان ڪِيڙ حلال تنهن جو لکن عالم ٿا

ءِ جان سسي پاڻيءَ ۾ ءِ ٻهر ٻُجي پار
تڏهن عالمن تنهن جي ڪِيڙ تي ڏنون ڪين قرار

"ڪفايا" ءِ "تبيين" ۾ ڪڍي تون نهار
پڙ جا تري پاڻيءَ تي مڇي موت پُؤا

حڪم تنهن جو ههڙو منجهه ڪتابن آه
ته جا سُجي ايامي پُڻ ٻر موتي پيئي سا

تان ڪِيڙ سندي تنهن جي منع ڪيائون مورا
ءِ جان آهي پيٽ ٻر منجهس سوچ نہ ڪا

تان جان سبب تنهن جي موت جو ڪو پسجي پيدا
جيئن لڳو هُئس پُڻ اتي ڪ پيٽ تي ڪو گهاءُ

www.maktabah.org

نان کین حلال تھجونات ناہ روا — جی ہئی تراز مجی کی کوپوت کری

ے یکی کرنج چھنبس بہ اذ تہ کی — تکین بن تکر نجو درست فرمائی

ین بی کہ اذ مجی جولد وزمین متا — تا اہی موجار وگر کین وارن لاء

جی مجی منجا ہیکرتی بی مجی نکری — ے منجا بیت یکی جی نکتی بھروری

تکین درست تھجو جان سجی سلام — ء جان تغیر کا داء ججی تی پرزا

نان منع کئی عالم تہ جی کینا — جی ماری مجوسی مجی کی کئی ہیکانہ

تکین تہ مجی جو موجار و جون — کونہ اختلاف انم منجہ جئی مذہب

کتاب حیوۃ الحیوان م ئی یجار لکن — برجیکی مارین مجی کی مومنین منجا

ناہ لازم تن ائتی جون بسم اللہ — جی جد یاء جائی بجی تیئی مورنکا

ین یائی پلیت م مجی جا جا بی — وذی تہ یائی م وذی ساتینی

کین درست تھجو یجانان دو تی — پتوجو مجی جوکند وپت سندوس

کین نکر جی تنجو اجلی وجبوس — برجا مجی ندائی م اھر ئی اہی

جہ منجا کند وبنجو پتو کیئی نسگی — کراھتم تھجی اختلاف لکی

درست چیا تھکی صحی قول کری — برجنگر تہ یاسو کجی کا بی جی لیی

قسم جی مکر بجاسی مرتی حلال جون — تو تی کہ سبب کری ے ریہ سبب مرتن

تو تی مومن تنکی ے مجوسی وفن — بسملہ وقت وتجی ین لازم کا ان لکن

جی کئی کد زمین م مکر لتیاء — ے جیر یم جیر اجلی کئی کانیاء

www.maktabah.org

تان کيڙ حلال تنهن جو نات ناه روا
جي هڏي تراڙ مڇي کي ڪ ۾ پوت ڪري

ڪ پکي ڪري ڇهنب سين ۾ اڏ تنهين کي
ت ڪِيڙ ٻنهي ٽڪرن جو درست فرمائي

پڙ جي ڪنهن اڏ مڇيءَ جو زمين مٿا
ت آهي موچارو گهٽو ڪِيڙ وارن لاءِ

جي مڇي منجها هيڪڙي ٻي مڇي نِڪري
ڪ منجها پيٽ پکي جي نڪتي ٻهر وري

ت ڪيڙ درست تنهن جو جان سڃي سا آهي
ءِ جان تغير ڪاڏائين ڇڃي ٿي پرزا

تان منع ڪئي عالمن تهين جي ڪِيڙا
جي ماري مجوسي مڇي کي ڪٽي هيڪاندي ڪن

ت ڪيڙ تنهن مڇي جو موچارو چون
ڪونهي اختلاف ان ۾ منجهه چئني مذهبن

ڪتاب "حيواة الحيوان" ۾ اي پچار لکن
پڙ جيڪي مارين مڇيءَ کي مؤمنن منجها

ناهي لازم تن اتي چوڙ بسم الله
جي ڇڏيائين جاڙي ٻجهي ت يَئي مور نہ کا

پڙ پاڙي پليت ۾ مڇي جا جاپي
وَڏي تنهن پاڙيءَ ۾ وڏي سا ٽئي

ڪِيڙ دُرست تنهن جو پجاڙان ڏوتي
پتو جو مڇيءَ جو ڪ ڪندو پڙ سندوس

ڪِيڙ نہ گهُرجي تن جو اُجلي وجهبوس
پر جا مڇي ننڍائي ۾ اهڙي آهي

جنهن منجهان ڪنبو پُڙ جو ءِ پِتو ڪيي نہ سگهجي
ڪراهت ۾ تنهن جي اختلاف لکي

دُرست چيائين تنهن کي صحي قول ڪري
پر چنگو ت پاسو ڪجي جيڪا ٻي ليي

قِسم جي مڪڙن جا سي مڙئي حلال چون
توڙي ڪنهن سبب ڪري ڪ ريهين سبب مرن

توڙي مؤمن تن کي ڪ مجوسي وڻن
ٻسمله وقت وڻڙ جي پڙ لازم ڪان لِکن

جي ڪڙي ڪڏ زمين ۾ مڪڙ لڙيائون
ڪ جيري ۾ جيئرا جهلي ڪٽي کانيائون

www.maktabah.org

ڊوجي ڪوسي پاڻي مر تنڪي تاياءُ
تمڙن مذهبن مر سي حلال لکياءُ

پر ڪائن جيري نه لڳوچون ڪراهت هوءِ
ڪجي پاسوتہ ڪنا جي تي سڳ ٻوءُ

هي ڏيئي سڄي حڪم شريعت جو
ڪيئن درست جن حيوان نجوسي ايچي ٻڌا

هاڻي سڄي بيان تنجو هي پس هيٺا
ڪيئن مڙ نگر جي جن تو لنجو دور حلال منجا

رت وهي جو نرئي منجا سو حرام لکيا
ڪيئن ڪنا تهجي منع ڪياءُ

پران ڏار رت ٻيو درست جياءُ
ڪن ڪتابن مر روايت اهي

تحيڪ ذبح پنجا تا رکڻ پيٽ جي وهندر
ڪيئن تهجو مومن تي پڻ درست نه اهي

فتوىٰ لکي ڪتابن مر انهه قول آتي
ڏه ٿول حيوان حلال لکيئن ڪراهت تا

هيڪ الت فوج ٻوٽر تا انورا
چوٽي دبر حيوان جي پڻ اهي مڪروها

پنجا پٽو وڪوچه سارئي صحي ڪجا
ستا سنهڙو ويرڙو وجهم سي سامان

انا ڪبد ڪندجي نوءُ مغز مٿي جواه
ڏه مغز ڪندجي پنجي جهم مني جاءِ

اني مرئي ڪراهت تنزيهه ڪري ڪتاب لکيا
ڪيئن نگر جي تنجو ضرورت ڏارا

ان ڏه ٿولن رئي حلال لچيا مرئي ٿو
ٿوٽي ماهه ڪ پوچري ڪسسي ڪربا

ڪهي ڪ بڪي ڪ فقهه اندرا
ڪ ڪل مذبوحي ڪ سندا سي ڪنا

ڪ رڳ ڪ چربي ڪ ڪونئر اسنگرا
ڪ جونرو ڪرتري ڪ هڏ ڪونه پرا

مگر هڏ اجي پڪين جاءِ پڪ سندا
جي گابي تنکي تجنگ ڪين جوڙ

پڻ عالم انو جري مر اختلاف لکين
ڪن درست جي ڪراهت

www.maktabah.org

ڪ وڃي ڪوسي پاڻيءَ ۾ تن کي تايائون ۔ تہ مڙن مذهبن ۾ سي حلال لکيائون

پر ڪائڻ جيئري ٽول جو چون ڪراهت هوءِ ۔ ڪجي پاسو تنهن ڪنا جي ٿئي سجهہ ٻيو

هينئون ڏيئي سڏجي حڪم شريعت جو ۔ ڪِيڻ دُرست جن حيوانن جو سي اچي ات پُنا

هاڻي سڏجي بيان تن جو هينئين سين هڏجا ۔ ڪِيڻ نہ گهرجي جن ٽولن جو ڏور حلال منجها

رت وهي نڙي منجها سو حرام لکيائون ۔ ڪِيڻ ڪنا تنهن جي منع ڪيائون

پر ان ڏاران رت ٻيو دُرست چيائون ۔ ڪن ڪتابن ۾ اي روايت آهي

تہ جيڪي ذبح پڃاڻان رڳن پيٽ جي وهندڙ رت رڙهي ۔ ڪِيڻ تنهن جو مؤمنن کي پڻ درست نہ آهي

فتويٰ لکي ڪتابن ۾ انهي قول اُتي ۔ ڏهہ ٽول حيوان حلال ۾ لکن ڪراهت ٿا

هيڪ آلت، فرج ٻيو، ٽِئا آنورا ۔ چوٽي دُبر حيوان جي پڻ آهي مڪروها

پنجون پِتو، وڪو ڇهون ساري صحي ڪجا ۔ ستون سنهڑو پردو جنهن ۾ سڏي ساماءِ

انون رڳون ٻہ ڪنڌ جون، نائون مغز مٿي جو آه ۔ ڏهون مغز ڪَندي جو پُڻ جي جنهن ۾ مني جاءِ

اِي مڙئي ڪراهت تنزيهہ ڪري ڪتاب لکيا ۔ ڪِيڻ نہ گهرجي تن جو ضرورت ڏارا

ان ڏهن ٽولن ري حلال چيائون مڙئي ٽوڪ ٻيا ۔ توڙي ماه ڪ پوڇڙي ڪ سِسي ۽ ڪُريا

ڪ هينئون ڪ ٻُکي ڪ ڦڦڙ ڪ آندا ۔ ڪ ڪل مذبوح جي ڪ سندا سي ڪنڑا

ڪ رڳون ڪ چربي ڪ ڪونئرا سگڑا ۔ ڪ جو نرو ڪر ڪڑي ڪ هڏا ڪنؤريرا

مگر هڏا جي پکين جا ۽ پک سندا تن ۔ جي ڪائجي تن کي تہ چگو ڪين چون

پڻ عالمن اوجهري ۾ اختلاف لکن ۔ ڪن دُرست چئي، ڪي ڪراهت ڪهن

www.maktabah.org

كَيْنِ جَابُورَ جِي جُهُمْ كَپَ سَمَاءَ — جِي هُونْدِي هِيكَانْدِي حَيَوَانَسْ كَمَنْدِي
تَكَيْنْ تَهِ جُوسَقُو لَكِنَا عُلَمَاءَ — پَرَجِي كَيْرِن بُهُرَاجِي نَكَرِي دُورَ مَنْجَا
وَدِي جَذَاءُ تُهِكِي اَكِي ذَبَحَ كَنَا — تَذَهْ مَنَعَ كِيَاءُ تَه جِي كِيٹَا
مَاهُ جِن تُولَنْجُو حَرَامُ اَهِي اَنَا اُمَاتِ نَجَالَيْر — مَكَرْ كَيْرِ اَهِي عَوْرَ تَجُو رُسْتُ كَيْرُو كِي
پُنْ كُكُرُ بَكَرِي ذَبَحَ رِي مَرِي پِي جِي — اَنُونْ نِكُوتَه مَنْجَادِ كِيرْ نَكَرِي
تَكَيْنْ قُتُرُو تَجُو تُوبِي مَاهُ نَجَكِي — فَتَاوَىٰ سِرَاجِي مَكَدِي نِهَارَجِي
هَاڻِ سُنْجِن سِي كَاذُو مُحَمَّدَ جِن مَنْجَا — كَاذُو جِن تُولَنْجُو مَاهُ مُحَمَّدَ مِيرَ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
كِجِي تَحْقِيقُ تَجُو مَنْجَا سِتَكَ سَرِ يَرُ — تَه تِيِي تَسَلِّي تَكِي اَنْدَرِ جِن اُكِيرَ
ذَهْ وَهَتَ لِكِيَاءُ اِهْڙَا صَحِي سِي سُنْجِن — اُن بَكَرِي ءِ دِيكِي چُو تُوسَهُو چُونْ
پَنْجِئِي كُكَرُ چَهْ تَعْذِرِي چُو مَنْجَا كَيْرَنْ — سَتَا گُوشْتَ گُورِ خَرُ جُو اَتُوسَنْدُو مَجِينْ
كَرِ كِتَابَنِ پَچَارِيَ اَهِي — تَكَاڏُو گُوشْتَ سُرْخَابَ جُو نَسِيدَ سُوَرِي
مَكَرْ نَجِي مَاهُ مِنْ رِوَايَتَ اَهِي — پُورَاڏَهْ حَيَوَانَ تِيَا اِنَ رِوَايَتَ كَرِي
سُرْخَابُ اَهِي هِيكَڙُو بَكِي يَاتِي جُو — كَاذُو تِيِي رَنگُ مُرْغَابِي جِيڏُو
تِكُو اَڏَامِي گَرْ چُونسِ چَكَوِيُو — سَانِيمَ سَنِّي سُونهَابِي مِتْرَنِ مُومِنَنِ
مُهِرَ كَرْمُنڈِي بَاجَ سَاڻِ بُدَنِ — بَخْشِي بُوچَهِ يُحَايُئِي ذُهَرَا ذُهَارَيَنِ
مُنْ هِيَ مَنَايَنِ جَايَانْدَ پَرِ يَاجَنِ — كَرَمُ تُهُجُو كَثِيرُ تُوبِي صَنَا سُنْدِ سِتَنِ
كَرِي رَحْمَتُ تَنِ سَرْ كَلِمُو نَبِيِ كَمَنِ — لَا اِلٰهَ اِلَّا اللهُ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

www.maktabah.org

ڇيرڙ جا ڏور جي جنهن ۾ ڇڳ ساماء جي هوندي هيڪاندي حيوان سين ڪهندي ويرا

ته ڪيڙ تنهن جو سڦرو لکن ٿا علماء پر جي ڇيرڙ ٻهر اچي نڪري ڏور منجها

وڏي ڇڏيائون تنهن کي اڳي ذبح ڪنا تڏهن منع ڪيائون تنهن جي ڪيڙا

ماه جن ٽولن جو حرام آهي، آنا امار تن جا کير نه ڪائجي مگر کير آهي عورت جو درست ڇيرو کي

پڙ ککڙ ڪ ٻکري ذبح ري مري پئي جي آنو نگٽو تنهن منجهان ڪ کين کير نڪري

ته ڪيڙ ڦٽرو تن جو توڙي ماه نه چکي "فتاويٰ سراجي" ۾ ڪڍي نهارجي

* هاڙ سڌجن سي کاڏو محمد جن منجها کاڏو جنين ٽولن جو ماه محمد مير

ڪجي تحقيق تن جو منجها سڪ سرير ته ٿئي تسلي تن کي اندر جن اکير

ڏه وهڻ لکيائون اهڙا صحي سي سڌجن اُٺ، ٻکري ۽ ڍڳي، چوٽون سهو چون

پنجين ککڙ، ڇهون تغدري چئو منجها پکيڙن ستون گوشت گورخر جو، انون سندو مڇين

ڪن ڪتابن ۾ ڀچار اي آهي ته کاڏو گوشت سُرخاب جو پڙ سيد سونهاري

مڪڙن جي ماه ۾ پڙ روايت آهي پورا ڏه حيوان ٿيا ان روايت ڪري

سُرخاب آهي هيڪڙو پکي پاڻيءَ جو کارو ٿئي رنگ ۾ مرغابي جيڏو

تکو اڏامي گهڻو چونس چَڪويو سائينم سنئي سونهائي مڙن مؤمنن

مهر ڪر مون ڏڻي ٻاجهه ساڙ ٻُڏن بخشي بوڇ بچائيون ڏوهڙا ڏوهارين

مون جيئن مَنائين جا ياندا ڀريا جن ڪرم تنهن جو ڪثير ٿيو اي صاحب سندا سين

ڪري رحمتون تن سين ڪلمون جي ڪهن لا اله الا الله محمد رسول الله ﷺ

---

* بيان نبي سائينءَ جن جانورن ۾ پکين جو گوشت کاڏو.

www.maktabah.org

پھر و باب ذبح جوا جي ٿيو تمام
هاڻي ٿيو باب شڪار جو سڀني کان بيان

ته ٿيڻي پر وجن سڀ حلال حرام
سڀني مسئلا ڏينجا ين ڏي پاڻ جن

سڪي شريعتڪي ورعامل عمل ڪن
ته صباح ڏيئه قيامي مرحمن وڃ ٻين

لڪن ڪتابن نم نزتي ٻيئه پچار
ته اهي ڏرست مومنن ڪي ڪن سڏ

واذا حللتم فاصطادوا فرمايو جبار
موڪل ڏني ڏهڻي بن محمد مختار

پر ڪيو شڪار پاڻ نڪڏهن سور شڪار
مگر اڏن ڏڻا الخوڪي صحي صحابن

ٻيلاءِ مباح ٿيو منجه مڙن مذهبن
پر قصد قوت حلال لخو ورشڪار جي

وٺن ڪ ڪري نيت ڪه نفع جي ويڻي شڪار
جي نيت ڪياءِ راند جي تڪراهت

پر ڪين جن ٿو لخو حلال مور نهوءَ
جهڙو سور ڪ پولڙو ڪ شينهه ڪ ٻيو

جي شڪار ڪجي تهجو تڪراهت نهوءَ
ڪين ڏارا تن منجا ٿيندو نفع ٻيو

ڪم اينديءِ ڪل تنجي ڪ شر دفع ڪيو
قسم ته شڪار جا بن بيت لکن

هيڪڙو ٿيڻي تن حيوانن جي شڪار هون
ٻيو ٿيڻي مٽيار نهن هوءَ تڪائي جن

حڪم بن قسم جا بيان ڪيا ڪجن
هاڻي پهرين سڀني جيڪي شرط شڪار جا

جوڏهه شرط شڪار جا منجه ڪتاب لکي
لکي ڪجان پاڻ راسندي ولي

تسڪڙ ٽين سڀ لا مومنن متي
پهرو شرط شڪار جو سڀني ڏي ڏسجهو

جن شڪار ڪجي جه حيوانن تو قادر نهو
تو ٿيڻي قسم ڪين جو ڪ اهي چوپايو

جهڙو ڪتو ڪ شينهه ڪ ڪوشي ڪ مرغ وڃ
ڪ چيتو ڪ چيتاڻ ڪ شڪرو ڪ باز ڪ باشو

www.maktabah.org

پھريون باب ذبح جو اچي ٿيو تمام *هاڻي ٻيو باب شڪار جو سڏجي تنهن بيان

ته ٿئي پروڙجڻ سهلو حلال ۽ حرام سڏي مسئلا دين جا پڙهي پارجن

سڪي شريعت کي ور عامل عمل ڪن ته صباح ڏينهن قيام جي مَرڪن وچ ٻين

لکن ڪتابن ۾ نرتي اي پچار ته آهي دُرست مؤمنن کي ڪرڻ سندو شڪار

"وَاِذَا حَلَلتُم فَاصطَادُوا" [1] فرمايو جبار موڪل ڏني تِنهن جي پڻ محمد مختار

پر ڪيو شڪار پاڻ نہ ڪڏهين سرور سڀ جمار مگر اِذن ڏنائون ان جو صحي صحابن

تيلاهن مباح ٿيو منجهه مڙن مذهبن پر قصد قُوت حلال جو ور شڪاري ڪن

ڪ ڪري نيت ڪنهن نفعي جي وجي شڪار وٽن جي نيت ڪيائين راند جي، ته ڪراهت ڪهن

پر ڪِيڙ جن ٽولن جو حلال مور نہ هوءِ جهڙو سوئر ڪ پولڙو ڪ شينهن ڪ ڪتو

جي شڪار ڪجي تنهن جو ته ڪراهت نہ هوءِ ڪيڙ ڏاران تن منجها ٿيندو نفعو ٻيو

ڪم ايندي ڪل تن جي ڪ شر دفع ڪبو *قِسم تنهن شڪار جا ٻن پٽين لکن

هيڪڙو ٿئي تن حيوانن سين جي شڪاري هُون ٻيو ٿئي هٿيارن سين هوءِ تڪائي جن

حڪم ٻن قسمن جا بيان ڪيا گهرجن هاڻي پهرين سي سڏجن شرط شڪار جا

•چوڏهن شرط شڪار جا منجهه ڪتاب لکي لکي ڪريان پڌرا سنڌي وائي سي

ته سڪڻ ٿين سهلا مومنن مٿي پهريون شرط شڪار جو سڏي ياد ڪرهو

جيئن شڪار ڪجي جنهن حيوان سين سو ڦاڙيندڙ هوءِ توڙي قِسم پڪين جو ڪ آهي چوپايو

جهڙو ڪتو ڪ سياه گوش ڪ ڪو مرون ٻيو ڪ چيٽو ڪ سيچاڻو ڪ شڪرو ڪ باز ڪ باشو

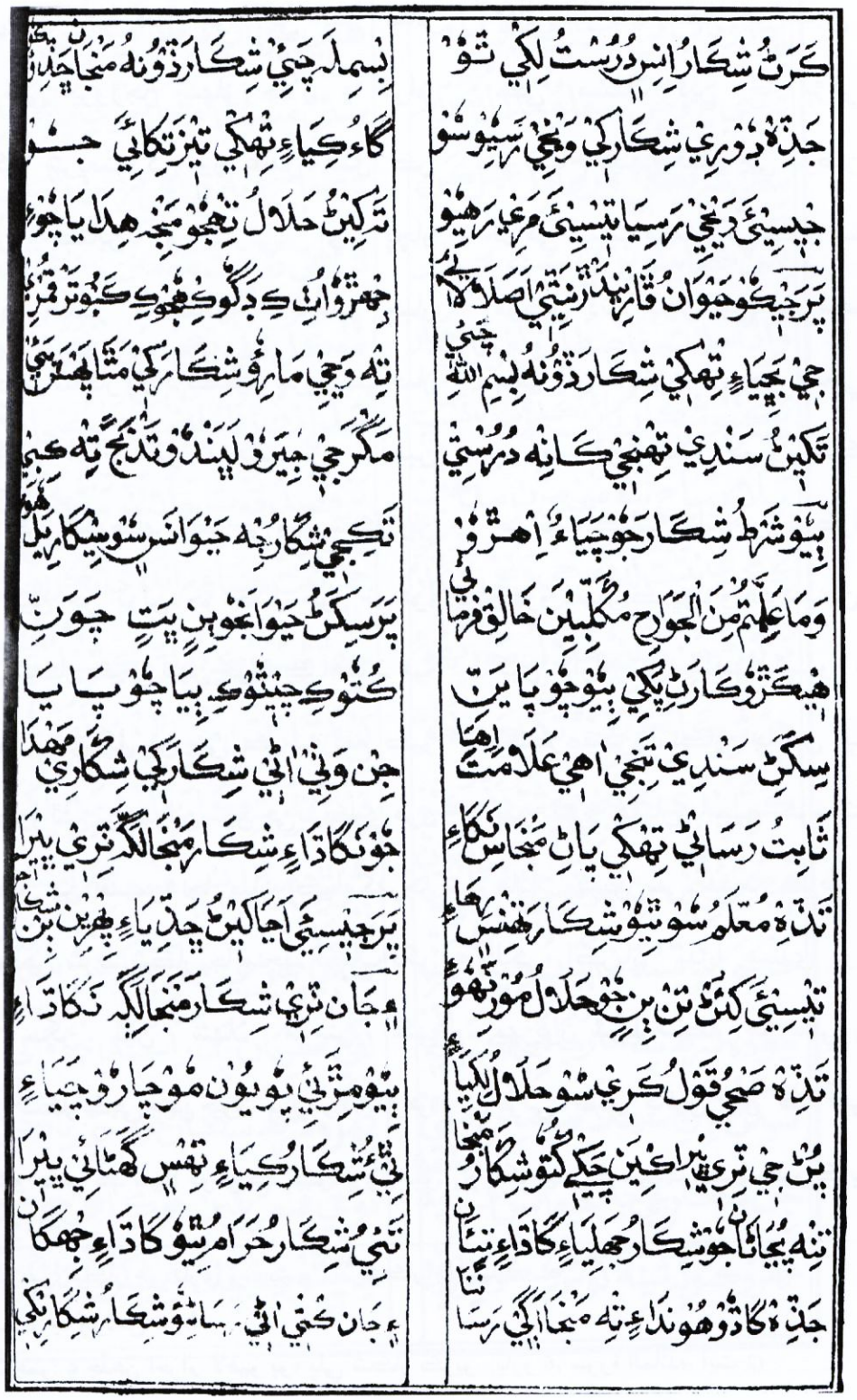
---

* باب ٻيو: شڪار جي باري ۾ * شڪار جا قسم

• شڪار جا چوڏهن شرط

(1) ترجمو: ۽ جڏهن احرام لاهيو پوءِ پلي شڪار ڪريو. (پارو 6، سورة المائده، آيت 2)

www.maktabah.org

كَرَتْ شِكَارُ اِنْ دُرُسْتُ لِكِي تُوْ ۔۔۔ بِسْمِلَہ چِي شِكَارْ دُونَہ مُنجَا چَڈِ ڻُ

جَڈِہٖ بَڈوري شِكَارِكِي وَنجِي رَسِيُوسُوْ ۔۔۔ گَاءُ كِياءِ تَهِكِي تِيز تَكَائِي جُوْ

جِيسِيءَ وَنجِي رَسِيا تِيسِيءَ مَرِءِ رَهِيُوْ ۔۔۔ تَرْكِينْ حَلَالُ تِهجُوْ مَنجَهِ هَڈِيا چُوْ

پَرْجِيكُوْ حَيوَانُ قَارِنْدَ رَنِيتِي اَصْلَاءِ كَا ۔۔۔ جِهَڑُوَاٽِ كِ دِگُوكِ جُهُوكِ كَبُوتَرْ قُرْ

جِي بَجِياءِ تَهِكِي شِكَارْ دُونَہ بِسْمِ اللّٰہِ ۔۔۔ تَہ وَنجِي مَارِءُ شِكَارِكِي مَثَا پَهَسِ

تَكِينْ سَنْدِءِ تَهِنجِي كَانِہ دُرُسْتِي ۔۔۔ مَگَرْ جِي جِيرُوْ لِيَنْدُوْ تَدِنْ تَہ كِنِ

بِيُوْ شَرْطُ شِكَارْ جُوْ جِياءُ اِهَڑُوْ ۔۔۔ تَكِي شِكَارْ جِہ حَيوَانُ سُوْ شِكَارِيلُ هُوْ

وَمَا عَلَّمْتُمْ مِنَ الْجَوَارِحِ مُكَلِّبِينَ خَالِقُ قُرْآنِي ۔۔۔ پَرَسِكَنْ حَيوَانَ جُوْ بِنِ بِيتِ جُوْنِ

هِيكَڑُوْ كَارَڙِ پَكِي بِيُوْ جُوْ پَائِينْ ۔۔۔ كُتُوْ كِ چِيٽُوْ كِ بِيَا جُوْ پَا يَا

سِكَنْ سَنْدِءِ تَنجِي اِهِي عَلَامَتُ اِهَا ۔۔۔ جِنْ وَنِي اَٽِي شِكَارِكِي شِكَارِي مَهَڈَا

ثَابِتُ رَسَائِي تَهِكِي پَاڻِ مَنجَاسِ نِكَاءِ ۔۔۔ جُوْنِ كَادَاءِ شِكَارْ مَنجَا لَگَنْ تَرِي پِيرَا

تَڈِہٖ مُعَلَّمُ سُوْ تِيُوْ شِكَارْ هِنَسِ هَاءِ ۔۔۔ پَرْجِيسِيءَ اَحَا كِينْ جَڈِ يَاءِ پَهِرِينْ بِنْ شِكَارَ

تِيسِيءَ كِنْ تِنْ بِنِ جُوْ حَلَالُ مُورْ تَهُوْ ۔۔۔ ءِ جَانْ تَرِي شِكَارْ مَنجَا لَگَ نِكَادَاءِ

تَڈِہٖ صَحِي قَوْلُ كَرِي سُوْ حَلَالُ لِكِيَاءِ ۔۔۔ بِيُوْ مِثِي بِيُوْنِ مُوْ جَارُوْ جِياءِ

پُنْ جِي تَرِي پِيرَا كِينْ جِكِي كُتُوْ شِكَارْ مَنجَا ۔۔۔ تِنْ ءُ شِكَارْ كِياءِ تِهِسِ گهَٽَائِي پِيرَا

تَنِہ بُجَاڻَانْ جُوْ شِكَارْ جُهلِياءِ كَادَاءِ تِنَانْ ۔۔۔ تَنِي شِكَارْ حَرَامُ تِيُوْ كَادَاءِ جُهكَانْ

جَڈِہٖ كَادُوْ هُوْنَدَاءِ تَہ مَنجَا اَكِي رَسَا ۔۔۔ ءِ جَانْ كَنِي اَٽِي سَاڻُوْ شِكَارْ شِكَارِ نِكِي

www.maktabah.org